

**СТАНДАРДИ КВАЛИТЕТА
РАДА УСТАНОВЕ –
САМОВРЕДНОВАЊЕ
2021-2026**

УВОД

Самовредновање је поступак којим се вреднује сопствена пракса и рад, полазећи од анализе шта је и како урађено. Новина је да се самовредновање врши на основу Стандарда квалитета рада васпитно-образовне установе. Самовредновање је процес унапређења рада школе и обухвата шест области или подручја вредновања. Те области квалитета су кључне области рада сваке школе. Стандарди квалитета (24 укупно за свих 6 области) представљају аспекте који описују област квалитета и они (стандарди) су, уствари, искази о квалитетној пракси или условима у којима она може бити остварена и исказују се преко индикатора (мерљивих компоненти стандарда).

Свака област се вреднује скалом од највишег нивоа 4 до најнижег нивоа.

Самовредновање треба да одговори на три питања:

- ❖ Колико је добра наша школа?
- ❖ Како то знамо?
- ❖ Шта да учинимо да буде још боља?

1. ОБЛАСТ

ПРОГРАМИРАЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Програмирање и планирање, као и извештавање о обављеном образовно-васпитном раду су важне активности које су у функцији квалитетног рада школе. Ова област као прва област вредновања квалитета рада установе огледа се у планирању рада органа, тела и тимова, као и планирању образовно-васпитног рада које би требало да је усмерено на развој и остваривање циљева образовања и васпитања, стандарда/постигнућа/исхода у наставним предметима и општим међупредметних и предметних компетенција, остварености различитих потреба ученика, као и у међусобној усклађености елемента школског програма и годишњег плана рада школе, односно њиховој сачињености у складу са постојећим прописима.

У овој области самовредновања – ПРОГРАМИРАЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ, ИЗВЕШТАВАЊЕ– следећа 3 стандарда су дати као аспекти који описују дату област квалитета рада:

1.1	Програмирање образовно-васпитног рада је у функцији квалитетног рада школе
1.2	Планирање рада органа, тела и тимова је у функцији ефективног и ефикасног рада у школи.
1.3	Планирање образовно-васпитног рада усмерено је на развој и остваривање циљева образовања и васпитања, стандарда постигнућа/исхода у наставним предметима и општим међупредметних и предметних компетенција.

Извори доказа (за област ПРОГРАМИРАЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ, ИЗВЕШТАВАЊЕ):

- ❖ Школски програм, Годишњи програм рада, наставни планови и програми, Извештаји о раду тимова, Школски развојни план и сви расположиви документи који илуструју поједине области рада школе.

➤ **План за вредновање квалитета рада установе**

- ✓ **Активности:** анализа расположиве документације (свих побројаних докумената; израда чек-листа које служе да провере усклађеност програма са законском регулативом, посматрање, израда скала, разговори са наставницима...)
- ✓ **Време реализације:** новембар -фебруар школске 2020/ 2021. године

СТАНДАРД (1.1)

Програмирање образовно-васпитног рада је у функцији квалитетног рада школе

Оствареност овог стандарда (1.1) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације

Индикатори који указују на оствареност стандарда 1.1

1.1.1. Школски програм се заснива на прописаним начелима за израду овог документа.

1.1.2. У изради Развојног плана установе учествовале су кључне циљне групе (наставници, стручни сарадници, директор, ученици, родитељи, локална заједница).

1.1.3. Садржај кључних школских докумената одржава специфичности установе.

1.1.4. Програмирање рада заснива се на аналитичко-истраживачким подацима и проценама квалитета рада установе.

1.1.5. У програмирању рада уважавају се узрасне, развојне и специфичне потребе ученика.

Школски програм се заснива на прописаним начелима за израду овог документа (Закон о основама система образовања и васпитања, "Службени гласник РС", бр. 88/17, Закон о основном образовању и васпитању, „Службени гласник РС“, бр. 55/2013, Правилник о стандардима квалитета рада установе, "Службени

гласник РС“, број 14/18, Правилник о оцењивању ученика основне школе, "Службени гласник РС", бр. 67/2013, Правилник о образовним стандардима за крај првог циклуса обавезног образовања за предмете српски језик, математика и природа и друштво, "Службени гласник РС – Просветни гласник", бр.5, 7 јун 2011, Правилник о општим стандардима постигнућа – образовни стандарди за крај обавезног образовања, "Службени гласник РС – Просветни гласник", бр.5, 5 јул 2010, Правилници о наставним плановим и програмима изборних предмета (верска настава и грађанско васпитање).

У изради Развојног плана установе учествовале су све кључне циљне групе осим локалне заједнице (наставници, стручни сарадници, директор, ученици, родитељи). Локална заједница ће свакако бити укључена у реализацију неких кључних приоритета планираних за реализацију у следећих 5 година (санација школског објекта, као и школског дворишта).

Садржај кључни хшколских докумената не одражава у потпуности специфичности установе. Оно што недостаје везано је за инклузивни аспект (број и карактеристике ромске деце; специфичности инклузивне деце, као и методологија рада са њима), као и специфичности везане за наставак пројекта „Учионица без зидова“ – ПОКО пројекат (предвиђених старим развојним планом школе). Према стручном упутству о начину израде школске документације потребно је навести циљеве, задатке, садржаје и друге специфичности ако постоје за друге области развојног плана школе.

У програмирању рада уважавају се узрастне, развојне и специфичне потребе ученика (осим инклузивних ученика). У програмима рада нису изнети подаци о аналитичком истраживању. Потребно је појачати сарадњу учитељ – наставник (нарочито при преласку ученика из разредне у предметну наставу). Процене квалитета рада установе до којих се дошло током претходног циклуса самовредновања нису узете у обзир па се ни програмирање рада не заснива на њима.

Годишњи план рада донет је у складу са школским програмом и календаром рада, а упутство за примену Годишњег плана рада школе заснива се на Закону о основама система образовања и васпитања. Оперативни планови органа, тела, тимова, стручних сарадника и директора садрже програмске садржаје који свакако уважавају актуелне школске потребе. Планови рада органа, тела и тимова одсликавају процесе рада.

СТАНДАРД (1.2)

Планирање рада органа, тела и тимова је у функцији ефективног и ефикасног рада у школи.

Оствареност овог стандарда (1.2) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације

Индикатори који указују на оствареност стандарда 1.2

1.2.1. Годишњи план рада донет је у складу са школским програмом, развојним планом и годишњим календаром.

1.2.2. У оперативним/акционим плановима органа, тела, тимова, стручних сарадника и директора конкретизовани су циљеви из развојног плана и школског програма и уважене су актуелне потребе школе.

1.2.3. Планови органа, тела и тимова јасно одсликавају процесе рада и пројектују промене на свим нивоима деловања.

1.2.4. Оперативно планирање органа, тела и тимова предвиђа активности и механизме за праћење рада и извештавање током школске године.

1.2.5. Годишњи извештај садржи релевантне информације о раду школе и усклађен је са садржајем годишњег плана рада.

Годишњи план рада донет је у складу са школским програмом и календаром рада, а упутство за примену Годишњег план рада школе заснива се на Закону о основама система образовања и васпитања. Ради се на усаглашавању годишњег плана рада школе са (ново)донетим Развојним планом школе за период 2020 – 2025.

Оперативни планови органа, тела, тимова, стручних сарадника и директора садрже програмске садржаје који свакако уважавају актуелне школске потребе.

Неки од циљева школског програма:

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за celovити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције према насиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
7. развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које се мења;
8. пуни интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савремене науке и технологије.

Процесом самовредновања утврђено је да су спорни планови рада појединих тимова (за неке тимове не постоји план рада).

Праћење остваривања садржаја Годишњег плана рада, има за циљ правовремено сагледавање нивоа и квалитета реализације свих радних задатака. Критичким сагледавањем остварености планираног вршиће се евентуалне корекције и предузимати мере за оптималну реализацију свих планираних задатака. Процес праћења започиње усвајањем Годишњег плана и континуирано ће се вршити током целе године. Сви носиоци планирања биће укључени у процес

остваривања радних задатака, као својеврстан облик самоконтроле. Основни видови праћења су:

- а) Квантитативно остваривање предвиђеног плана за поједине активности;
- б) Вредновање квалитета постигнутих резултата.

Радна активност	Субјекти који прате	Облици и начин праћења
Послови директора школе са посебним освртом на педагошко инструктивни рад	Школски одбор, Наст. веће, Министарство просвете, школ. надзорници	Непосредни увид анализа извештаја и др.
Послови ПП службе и библиотекара	Директор и Наставничко веће, Министарство просвете	Непосредни увид, оперативни планови, дневници рада и извештаји
Послови секретара, административно-финансијске службе и помоћно-техничке службе	Школски одбор, директор	Непосредни увид, анализе дневника и сл.
Послови наставника у оквиру 40- сатне недеље	Школски одбор, Наставничко веће, директор	Непосредни увид, анализа докумената (књига дежур. операт. планови дневници рада и извештаји)

У протеклих годину дана школа је изменила планове, програме и нормативна акта и усагласила их са изменама и допунама школских програма, Закона о основном образовању и васпитању, Закона о основама система образовања и васпитања, као и другим прописима. Сви послови на нормативној активности текли су по одговарајућој процедури и на време су донети и усвојени.

Увидом у Годишњи извештај о раду школе може се закључити да он садржи све релевантне информације о раду школе и да је усклађен са садржајем Годишњег плана.

СТАНДАРД (1.3)

Планирање образовно-васпитног рада усмерено је на развој и остваривање циљева образовања и васпитања, стандарда постигнућа/исхода у наставним предметима и општим међупредметних и предметних компетенција.

Оствареност овог стандарда (1.2) мерена је присуством (одсуством) 6 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације

Индикатори који указују на оствареност стандарда 1.3

1.3.1. Наставници користе међупредметне и предметне компетенције и стандарде за глобално планирање наставе и исходе постигнућа за оперативно планирање наставе..

1.3.2. У оперативним плановима наставника и у њиховим дневним припремама видљиве су методе и технике којима је планирано активно учешће ученика на часу.

1.3.3. Планирање допунске наставе и додатног рада је функционално и засновано је на праћењу постигнућа ученика.

1.3.4. У планирању слободних активности уважавају се резултати испитивања интересовања ученика.

1.3.5. Планирање васпитног рада са ученицима засновано је на аналитичко-истраживачким подацима, специфичним потребама ученика и условима непосредног окружења.

1.3.5. Припреме за наставни рад садрже самовредновање рада наставника и/или напомене о реализацији планираних активности.

Увидом у оперативне планове и учитеља и наставника може се закључити да постоје следеће компоненте: међупредметно повезивање (корелација), предметне

компетенције и исходи постигнућа ученика. Ученици 4. и 8. разреда још увек раде по старом програму, у ком се користе образовни стандарди (не исходи).

У оперативним плановима присутни су само стандардни облици и методе рада.

На основу извештаја педагога школе о посећеним часовима, стандарди су у потпуности или делимично остварени. Што се тиче метода и техника којима се планира активно учешће ученика на часу, у предлозима за унапређење образовно – васпитног рада стоји да је потребно више радити на мотивацији ученика и да је потребно веће ангажовање наставника по питању активне и интерактивне наставе, интердисциплинарне наставе, као и око угледних часова.

Планирање допунске наставе засновано је на праћењу постигнућа ученика.

Допунска настава се организује за ученике који из појединих предмета нису усвојили знања која су на основном нивоу образовних стандарда. У допунску наставу се укључују ученици који нису савладали градиво због болести, кризних ситуација, породичних проблема или заостају у раду из било којих других разлога. Допунском наставом биће обухваћени сви слаби ученици из српског језика и математике од I до VIII разреда и, у складу са потребама ученика, из осталих предмета.

За остале образовно-васпитне области у организовању допунске наставе одлучују одељенска већа. Часови допунске наставе унети су у распоред часова.

Што се тиче додатне наставе, она се организује за ученике ученике од четвртог до осмог, који могу постићи боље резултате. Стручна већа за област предмета, у сарадњи са стручном службом, треба да утврде критеријуме за додатни рад.

Евиденција часова допунске и додатне наставе води се у посебним дневницима предвиђеним за вођење ове евиденције.

Допунска и додатна настава прате наставни програм предмета, потребе и интересовања ученика те се стога планирају само глобално. Током школске године наставник води евиденцију о одржаним часовима додатне и допунске наставе и присутним ученицима.

На крају наставне године наставник је у обавези да сачини кратакИзвештај о додатној и допунској настави који ће садржати следеће елементе: број одржаних часова додатне и допунске наставе, списак обрађених тема и број ученика који су били обухваћени наведеним облицима рада. (Правилник о изради школске документације).

Слободне активности организују се у циљу подстицања индивидуалних склоности и интересовања ученика, проширивања њихових знања, садржајног коришћења слободног времена, као и богаћења друштвеног живота и разоноде ученика, развијања и неговања другарства. Ученици показују велико интересовање за укључивање у различите слободне активности. Све слободне активности у нашој школи груписане су на: културно-уметничке, научно-истраживачке, техничко-производне и спортске.

План ваннаставних активности (секција и других слободних активности) треба да садржи само набројане активности. На крају наставне године подноси се Извештај о реализацији ваннаставних активности.

Образац припреме за наставни рад свакако садржи део о самовредновању рада наставника и напомену о реализацији планираних активности. Стиче се утисак да наставници најчешће тај део остављају празан због нејасног критеријума шта треба тачно писати.

У самовредновању рада наставника потребно је преиспитати облике, методе, технике рада или припремљени методички материјал (Нпр. Нисам изабрао/-ла одговарајућу методу рада; током рада на часу приметио/-ла сам да је боље применити неку другу...)

Што се тиче реализације планираних активности, потребно је оставити напомену о успешности реализације планираног односно да ли је дошло до одступања од уобичајеног плана. Потребно је написати и разлоге одступања, да ли је дошло до померања реализације неких активности, јер је уочено да је за поједине области потребно више времена или да је ученицима потребно више од планираног времена за усвајање или утврђивање стечених знања.

Планирање и припремање за рад обухвата и корекције настале на основу сталне анализе резултата рада. Према стручном упутству о начину израде школске документације, писана припрема треба између осталог да садржи и активности

ученика и наставника, облике, методе и наставна средства, описани на начин који наставник сматра сврсисходним; као и евалуацију и белешку са часа (осврт на реализовани час, подсетник за будуће планирање).

Завршни коментар – област ПРОГРАМИРАЊЕ, ПЛАНИРАЊЕ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Дату област квалитета рада(програмирање, планирање и извештавање) описују 3 стандарда (стандарди су искази о квалитетној пракси или условима у којима она може бити остварена и исказују се преко индикатора- мерљивих компоненти стандарда):

- ❖ Програмирање образовно-васпитног рада је у функцији квалитетног рада школе
- ❖ Планирање рада органа, тела и тимова је у функцији ефективног и ефикасног рада у школи.
- ❖ Планирање образовно-васпитног рада усмерено је на развој и остваривање циљева образовања и васпитања, стандарда постигнућа/исхода у наставним предметима и општим међупредметних и предметних компетенција.

Сваки од ових стандарда процењиван је на основу одређеног броја индикатора. Услед мало другачије методологије (теже је установити само присуство/одсуство појединих индикатора; акценат је на непотпуном присуству појединих индикатора) у наставку биће предложене мере за побољшање рада школе, као и побољшање свих описаних стандарда.

Мере за побољшање (односе се на целу област)

1. Додавање специфичности установе (школе) у садржај кључних школских докумената (специфичност рада са ромском децом)
2. Интезивирање сарадње учитеља и наставника (нарочито при преласку ученика из разредне у предметну наставу)
3. Редовна израда оперативних/акционих планова рада Тимова који постоје у школи, као и извештаја о реализованој допунској и додатној настави
4. Допуњавање оперативних планова методама и техникама за активно учешће ученика на часу, као и писаних припрема самовредновањем рада наставника.
5. Постојање критеријума за избор ученика за додатни рад (наставу)
6. Испитивање интересовања ученика приликом планирања слободних активности.

2. ОБЛАСТ

НАСТАВА И УЧЕЊЕ

Настава и учење, као једна од важних области самовредновања – вредовања квалитета рада установе, огледа се у мерљивом приказу ефикасности управљања процесом учења на часовима, прилагођавању рада (на часовима) образовно-васпитним потребама ученика, стицању знања, усвајању вредности, развијању компетенци и вештина ученика на часовима, као и вредновању учења као процеса даљег учења, усмеравању интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (наставник користи питања, идеје, коментаре ученика, подстиче вршњачко учење...), подстицању ученика да сами износе своје идеје као и оригинална и креативна решења, стварању услова (и прилика) да сваки ученик буде успешан...

У овој области самовредновања – **НАСТАВА И УЧЕЊЕ** – следећих 5 стандарда су дати као аспекти који описују дату област квалитета рада:

2.1	Наставник ефикасно управља процесом учења на часу.
2.2	Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика.
2.3	Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу.
2.4	Поступци вредновања су у функцији даљег учења.
2.5	Сваки ученик има прилику да буде успешан.

Извори доказа (за област НАСТАВА И УЧЕЊЕ):

- ❖ Непосредан увид у наставни процес (образац за посматрање и вредновање школског часа - област квалитета НАСТАВА И УЧЕЊЕ)
- ❖ Упитници (за ову прилику - вредовање квалитета рада установе: област Настава и учење; специјално су били креирани упитници за три групе испитаника (наставници-учитељице; родитељи, ученици) којима је мерено присуство индикатора.

- ❖ Школска документација (дневници васпитно-образовног рада, Школски програм, Годишњи план рада школе, Школски развојни план, планови за додатну образовну подршку...), разговори са наставницима...

➤ План за самовредновање

- ✓ **Активности:** анализа документације (анализе Образаца о посећеним часовима – директор, педагог); анализа свих коришћених упитника, анализа школске документације, евалуација ИОП-а)
- ✓ **Време реализације:** фебруар - мај школске 2020/ 2021. године
- ✓ **Инструменти:** креирани упитници за три групе испитаника, Обрасци о посећеним часовима, Извештаји о посећеним часовима – настава на даљину; (од понедељка 30. октобра до петка 18. децембра 2020, ученици од 5. до 8. разреда наставу су пратили на даљину која се одвијала у Google учионицама - посећених 208 часова у Google учионицама)

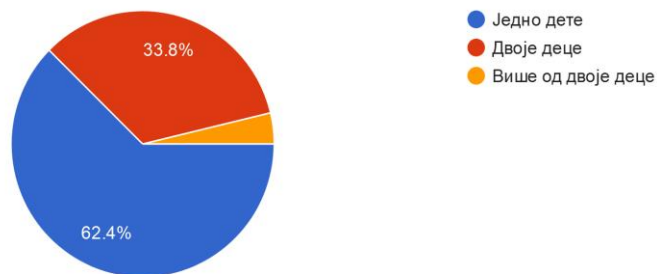
За потребе испитивања ове области самовредновања – вредовања квалитета рада установе креирана су три упитника са циљем мерења присуства индикатора (мерљиве компоненте стандарда). Пошто је истраживање обављено у школској 2020/21 школској години, услед придржавања прописаних мера, сви упитници дистрибуирани су online (Google forms).

Први од ова три упитника креиран је за прву групу испитаника – наставници. Садржи укупно 21 ајтем - први ајтем се односи на категорију испитаника: наставник разредне наставе/ наставник предметне наставе/остали (директор, стручни сарадници); осталих 20 ајтема на индикаторе. Упитник је попунило укупно 48 испитаника (20 наставника разредне наставе, 26 наставника предметне наставе и двоје из категорије остали...)

Следећи упитник био је намењен родитељима. Упитник је попунило укупно 133 родитеља из (укупно) 10 одељења и то по два одељења четвртог, петог, шестог, седмог и осмог разреда. Пошто је у школи „Ђорђе Крстић“ настава организована у две смене (тзв плавој која обухвата индексе одељења 1,2,3 у свим разредима и тзв. црвеној која обухвата индексе одељења 4,5,6 у свим разредима) бирани су родитељи из обе смене (по једно одељење и из плаве и из црвене смене). Упитник је садржавао укупно 15 ајтема. Испод је структура родитеља (у дистрибуцији одговора) по броју деце у школи, као и по разредима које деца похађају.

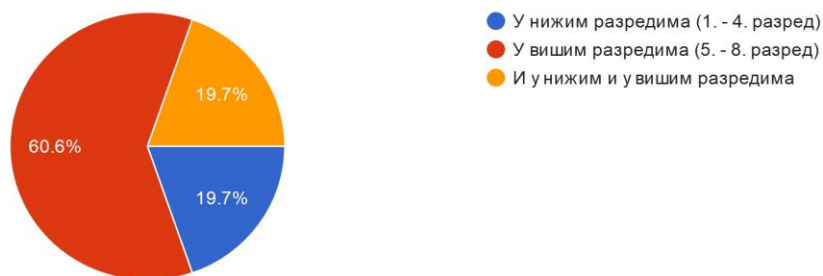
1. Школу "Ђорђе Крстић" похађа моје:

133 responses

2. Моја деца су у:

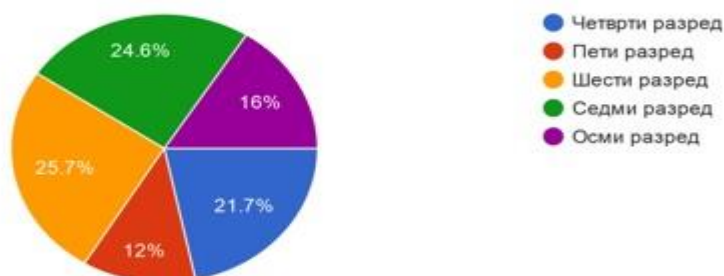
132 responses

И последњи упитник био је намењен самим ученицима. Избор испитаника био је идентичан као при избору родитеља (по једно одељење четвртог, петог, шестог, седмог и осмог разреда из сваке од две смене; само су изабрана различита одељења). Упитник је попунило укупно 175 ученика (упитник је садржавао укупно 12 ајтема). Испод је графички приказ заступљености ученика по разредима у дистрибуцији одговора.

Идем у (означити разред)

175 responses

СТАНДАРД (2.1)

Наставник ефикасно управља процесом учења на часу.

Оствареност овог стандарда (2.1) мерена је присуством (одсуством) 6 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе коришћених упитника односно анализе расположиве школске документације.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 2.1

2.1.1. Ученику су јасни циљеви часа/исходи учења и зашто то што је планирано треба да научи.

2.1.2. Ученик разуме објашњења, упутства и кључне појмове.

2.1.3. Наставник успешно структурира и повезује делове часа користећи различите методе (облике рада, технике, поступке...), односно спроводи обуку у оквиру занимања/профила у складу са специфичним захтевима радног процеса..

2.1.4. Наставник поступно поставља питања/задатке/захтеве различитог нивоа сложености.

2.1.5. Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика, подстиче вршњачко учење).

2.1.6. Наставник функционално користи постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања.

Индикатор 2.1.1. - Ученику су јасни циљеви часа/исходи учења и зашто то што је планирано треба да научи.

У већој мери регистровано је присуство поменутог индикатора. Доказ за то представљају одговори различитих група испитаника (на тврдњу „Ученику/ ученици су јасни циљеви часа и зашто то што је планирано треба да научи“.- 98% наставника сматра да је та тврдња у потпуности или у великој мери тачна; тврдњу:

„Наставници јасно истичу циљеве часа и зашто то што је планирано треба да научи“. – 87,5 % родитеља оцењује у потпуности или у великој мери као тачну и, на крају, 80,5% ученика сматра тачном (позитивно одговара) тврдњу: „Јасно ми је шта треба да научим на часу и зашто је то важно за мене“. Као додатак у прилог изнетом могу послужити и Записници са посећених online часова (одржаних у Google учионицама током првог полугодишта школске 2020/21; часове од 5-8. разреда посећивали су директор, помоћник директора, педагог. Посећено је укупно 208 часова online часова) – „Наставници су ефикасно управљали процесом учења, постављали су јасан циљ часа и давали прецизна упутства ученицима шта треба да раде“

Индикатор 2.1.2. - Ученик разуме објашњења, упутства и кључне појмове.

У вези са претходним стоји и следећи индикатор. Скоро сви наставници сматрају да ученик разуме објашњења, упутства и кључне појмове (истоимену тврдњу оцењују као тачну/у већој мери тачну 100% наставника). У прилог овоме може послужити и додатна документација (попуњени Обрасци са посећених часова – педагог школе). На основу изнетог закључујемо присуство индикатора.

Индикатор 2.1.3. - Наставник успешно структурира и повезује делове часа користећи различите методе (облике рада, технике, поступке...)

Када је у питању овај индикатор на основу предочених доказа можемо проценити непотпуно присуство поменутог индикатора. Иако није спорно успешно структурирање и повезивање делова часа проблем се огледа у недовољном коришћењу различитих метода (облика рада). Мањи број наставника не користи савремене методе учења јер сматрају да су старе методе ефикасније (доказ: примедбе педагога на основу посећених часова). И даље доминира фронтални облик наставе (рад у малим групама, интерактивни облици ретко бивају заступљени). Предлози и сугестије за унапређивање биће дати у завршним разматрањима овог стандарда.

Индикатор 2.1.4. Наставник поступно поставља питања/задатке/захтеве различитог нивоа сложености.

И код овог индикатора слика није једнодимензионална. Иако су одговори свих група испитаника у приличној сагласности: тврдњу (ставку): „Поступно постављам

питања/ задатке/захтеве различитог нивоа сложености.“ као потпуно тачну или у великој мери тачну оцењује 97,9% наставника; 86,5% родитеља ставку: „Наставници поступно постављају задатке различитог нивоа сложености“ оцењују као потпуно тачну или у великој мери тачну, док скоро 70% деце ставку „Наставници нам поступно постављају задатке (од лакших, на почетку, па све теже и теже)“ оцењује као потпуно тачну. Међутим запажања са посећених часова указују нам на нешто другачију слику. Да ово није баш честа пракса (поготово у старијим разредима) и да су наставници /учитељице више усмерени на постављање задатака на једном нивоу проблема него што су склони постављању све сложенијих захтева пред ученике (у већем броју случајева одмеравајући захтеве према већини ученика, или према оним слабијим што на неки начин и дискредитује оне најбоље ученике способне за решавање сложенијих захтева). У сваком случају не можемо тврдити потпуно присуство овог индикатора (на основу свега већ изреченог) односно сматрамо да он није (у потпуности) присутан.

Индикатор 2.1.5. Наставник усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења (користи питања, идеје, коментаре ученика, подстиче вршњачко учење).

И овај индикатор (слично као и индикатор 2.1.3) није у потпуности присутан. Услед доминантног модела наставе (фронтална настава) наставник не усмерава интеракцију међу ученицима тако да је она у функцији учења. Сигурно је, да би променом модела наставе, у већој мери дошао до изражаја већи степен интеракције међу ученицима и, самим тим, вршњачко учење би дало више ефекта (доказ – белешке педагога са посећених часова).

Индикатор 2.1.6. Наставник функционално користи постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања.

Са потпуним присуством овог индикатора сагласни су и наставници (ставку „Користим постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања (интернет...)“ као потпуно тачну/у великој мери тачну оцењује 99,8% наставника а сличну тврдњу („Наставници користе постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања (нпр.интернет...)“ 83,5% родитеља оцењује је на исти начин (као потпуно тачну/у великој мери тачну).

СТАНДАРД (2.2)

Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика.

Оствареност овог стандарда (2.1) мерена је присуством (одсуством) 6 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе коришћених упитника односно анализе расположиве школске документације.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 2.2

2.2.1. Наставник прилагођава захтеве могућностима сваког ученика.

2.2.2. Наставник прилагођава начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама сваког ученика.

2.2.3. Наставник посвећује време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.

2.2.4. Наставник примењује специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а и плана индивидуализације.

2.2.5. Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима.

2.2.6. Наставник прилагођава темпо рада различитим образовним и васпитним потребама ученика.

Прва три индикатора другог стандарда (2.2.1, 2.2.2, 2.2.3, као и индикатор 2.2.6) биће заједно анализирани (услед међусобне сличности и преклапања).

Индикатор 2.2.1. Наставник прилагођава захтеве могућностима сваког ученика.

Индикатор 2.2.2. Наставник прилагођава начин рада и наставни материјал индивидуалним карактеристикама сваког ученика.

Индикатор 2.2.3. Наставник посвећује време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.

Индикатор 2.2.6. Наставник прилагођава темпо рада различитим образовним и васпитним потребама ученика.

Иако наставници сматрају да у довољној мери посвећују време и пажњу сваком ученику (све тврдње које се односе на ове индикаторе у огромном проценту - преко 90% оцењују као присутне/тачне или у потпуности или у највећој могућој мери; нпр. Прилагођавам захтеве могућностима сваког ученика, Посвећујем време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.) утисак - на основу посматраних часова - је да ствари не изгледају баш тако једноставно. У прилог овоме стоје и одговори друге две групе испитаника. Тек нешто више од половине анкетираних ученика слаже се са тврдњом: „Наставници посвећују време и пажњу сваком од нас (ученика) у складу са његовим потребама“, док се скоро 40% родитеља уопште не слаже или у мањој мери слаже са изнетом тврдњом. Даље, занемарљив број индивидуалних образовних планова за надарену и бриљантну децу такође сведочи о сложености овог феномена, као и недовољно обраћање пажње на ону децу са различитим образовним потребама (а која нису обухваћена индивидуалним образовним плановима). У сваком случају остаје довољно места за напредак и побољшање. На крају поглавља – након детаљне анализе – биће споменути и предлози за побољшање у овој области.

Индикатор 2.2.4. Наставник примењује специфичне задатке/ активности/ материјале на основу ИОП-а и плана индивидуализације.

Када је у питању овај индикатор ствари изгледају много јасније. Индикатор је, несумњиво присутан. На основу Извештаја Тима за инклузивно образовање, као и на основу ИОП-а (1 и 2) и њиховог броја може се утврдити да се (у тим плановима) примењују специфичне активности/задаци/материјали за сву децу која раде по индивидуалним образовним плановима. То потврђују и забелешке са посећених часова у одељењима које похађају деца која раде по индивидуалним образовним плановима.

Индикатор 2.2.5. Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима.

Када је у питању наведени индикатор ствари изгледају различито у млађим и старијим разредима. И док се у млађим разредима (и те како) поспешује интеракција деце којима је потребна додатна подршка са другим ученицима, као и заједничке активности у старијим разредима (врло могуће и због честог изостајања деце којима је потребна додатна подршка у старијим разредима са наставе) то није тако видљиво. Чињеница је да се много више и чешће изостаје са наставе у старијим разредима; нису ретки ни случајеви потпуног напуштања школе (говоримо о категорији деце којима је потребна додатна подршка – а то су, у највећем броју случајева, деца припадници мањинских група) сигурно да доприноси смањеној интеракцији са другом децом; као и мањем степену заједничких активности (нпр. та деца по правилу у старијим разредима не одлазе на екскурзије, излете и све те заједничке активности). Да не помињемо овде и неке друге разлоге (културни обрасци, затворене групе у којима та деца живе и сл...) који свакако доводе до мањег степена учешћа те деце у активностима са другом децом, као и њиховој мањој интеракцији са осталом децом у школи.

СТАНДАРД (2.3)

Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу.

Оствареност овог стандарда (2.3) мерена је присуством (одсуством) 6 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе коришћених упитника односно анализе расположиве школске документације.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 2.3

2.3.1. Активности/радови ученика показују да су разумели предмет учења на часу, умеју да примене научено и образложе како су дошли до решења.

2.3.2. Ученик повезује предмет учења са претходно наученим у различитим областима, професионалном праксом и свакодневним животом.

2.3.3. Ученик прикупља, критички процењује и анализира идеје, одговоре и решења.

2.3.4. Ученик излаже своје идеје и износи оригинална и креативна решења.

2.3.5. Ученик примењује повратну информацију да реши задатак/унапреди учење.

2.3.6. Ученик планира, реализује и вреднује пројекат у настави самостално или уз помоћ наставника.

Индикатор 2.3.1. Активности/радови ученика показују да су разумели предмет учења на часу, умеју да примене научено и образложе како су дошли до решења

Запажања са посећених часова потврђују присуство овог индикатора. Додатни доказ представљају и учионице пуне дејчјих радова (посебно у млађим разредима).

Индикатор 2.3.2. Ученик повезује предмет учења са претходно наученим у различитим областима, професионалном праксом и свакодневним животом.

Одговори различитих група испитаника не показују потпуну сагласност по питању присуства овог индикатора. И док наставници (скоро 99% њих) сматра да ученици повезују предмет учења са претходно наученим у различитим областима, професионалном праксом и свакодневним животом то исто сматра тек 60% родитеља и око 50,3% ученика. Изгледа да овде треба разликовати бар две различите ствари (на основу разговора и са наставницима и са ученицима, као и са родитељима деце). И док је неоспорна тврдња о повезивању унутар градива, други део те тврдње (повезивање са свакодневним животом) постаје упитан. Посете часовима такође указују на недовољно повезивање наставних садржаја са примерима из свакодневног живота (утисак је као да се о томе на часовима не размишља довољно што због недостатка времена што због неких других разлога...).

Индикатор 2.3.3. Ученик прикупља, критички процењује и анализира идеје, одговоре и решења.

Индикатор 2.3.4. Ученик излаже своје идеје и износи оригинална и креативна решења

И ова два индикатора (услед међусобне повезаности и испреплетености) биће заједно анализирани. Иако одговори наставника сугеришу да се у највећој мери и највећем проценту слажу са тврдњама: „Мотивишем ученике да излажу своје идеје и износе оригинална решења“, као и „Охрабрујем интелектуалну радозналост и слободно изношење мишљења“ нешто мањи проценат родитеља дели то мишљење (њих укупно око 2/3, као и исто толико, приближан проценат ученика). Запажања са посећених часова указују да, услед доминантног облика настава (фронтални) то баш и није чест случај. У сваком случају вероватно би већа заступљеност неких других облика наставе (са акцентом на већој интерактивности) допринео већој заступљености ученичких идеја, оригиналних и креативних решења.

Индикатор 2.3.5. Ученик примењује повратну информацију да реши задатак/унапреди учење.

Да наставници дају јасну повратну информацију која и омогућава унапређивање учења сагласне су све три групе испитиваних субјеката (наставници, родитељи, ученици) и то у великом проценту - преко 75% - односи се на све три групе. Присуство овог индикатора поткрепљују и посећени часови.

Индикатор 2.3.6. Ученик планира, реализује и вреднује пројекат у настави самостално или уз помоћ наставника.

О овом индикатору не може се судити услед веома слабе заступљености пројектне наставе (она јесте, кратко, била заступљена у нижим разредима) али нам не оставља довољно простора да закључујемо о присуству овог индикатора.

СТАНДАРД (2.4)

Поступци вредновања су у функцији даљег учења.

Оствареност овог стандарда (2.4) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе коришћених упитника односно анализе расположиве школске документације.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 2.4

2.4.1. Наставник формативно и сумативно оцењује у складу са прописима

2.4.2. Ученику су јасни критеријуми вредновања.

2.4.3. Наставник даје потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима.

2.4.4. Ученик поставља себи циљеве у учењу.

2.4.5. Ученик уме критички да процени свој напредак и напредак осталих ученика.

Индикатор 2.4.1. Наставник формативно и сумативно оцењује у складу са прописима

Као доказ присуства/одсуства овог индикатора послужиле су забелешке са посећених часова. Услед епидемиолошке ситуације која је наметнула нови вид учења у 1. полугодишту школске 2020/21– online учење – као што је већ раније и споменуто у тексту – та нова ситуација омогућила је „обилазак“ великог броја часова од стране директора и њених сарадника. На основу тих забелешки долазимо до податка да иако су постављени јасни критеријуми вредновања постигнућа ученика и ученици су у току или након часа добијали повратну информацију о свом раду (то, ипак, није често било бележено у електронском дневнику било као сумативно или формативно оцењивање). Формативно оцењивање као процесно, развојно оцењивање јесте слабије заступљени облик оцењивања у старијим разредима – и због доминантног облика наставе (у млађим разредима та ситуација је другачија). Увођење новине у виду електронског дневника свакако је допринело нешто слабијем оцењивању – за сваку новину потребно је време привикавања – иако електронски дневник пружа велике могућности посебно по питању формативног оцењивања.

Индикатор 2.4.2. Ученику су јасни критеријуми вредновања.

О несумњивом присуству овог индикатора говори и потпуна сагласност у одговорима свих група испитаника (преко 80% из свих група као потпуно тачну

оцењује тврдњу која говори о присуству овог индикатора). То је поткрепљено и белешкама са посећених часова.

Индикатор 2.4.3. Наставник даје потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима..

И овај индикатор је присутан у потпуности. Доказ у прилог томе су и одговори из упитника све три категорије испитаника („Наставник даје потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима“ . – ову тврдњу као потпуно тачну/у великој мери тачну оцењује 99,8% наставника, 71,2% родитеља, као и 73,7% ученика). Белешке са посећених часова додатно поткрепљују присуство овог индикатора.

Индикатор 2.4.4. Ученик поставља себи циљеве у учењу.

Поменути индикатор није у потпуности присутан (белешке са посећених часова то недвосмислено показују).

Индикатор 2.4.5. Ученик уме критички да процени свој напредак и напредак осталих ученика.

И овај индикатор је у мањој мери присутан. Свега 10,4% наставника као потпуно тачну/присутну оцењује тврдњу: „Ученик уме критички да процени свој напредак и напредак осталих ученика“. То потврђују и белешке за посећених часова.

СТАНДАРД (2.5)

Сваки ученик има прилику да буде успешан.

Оствареност овог стандарда (2.4) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе коришћених упитника односно анализе расположиве школске документације.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 2.5

2.5.1. Наставник и ученици се међусобно уважавају, наставник подстиче ученике на међусобно уважавање и на конструктиван начин успоставља и одржава дисциплину у складу са договореним правилима.

2.5.2. Наставник користи разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове различитости и претходна постигнућа.

2.5.3. Наставник подстиче интелектуалну радозналост и слободно изношење мишљења.

2.5.4. Ученик има могућност избора у вези са начином обраде теме, обликом рада или материјала.

2.5.5. Наставник показује поверење у могућности ученика и има позитивна очекивања у погледу успеха.

Индикатор 2.5.1 Наставник и ученици се међусобно уважавају, наставник подстиче ученике на међусобно уважавање и на конструктиван начин успоставља и одржава дисциплину у складу са договореним правилима

Одговори свих група испитаника датих у упитницима недвосмислено сведоче о присуству поменутог индикатора. 85% родитеља као потпуно тачну/у великој мери тачну оцењује тврдњу дату у упитнику за родитеље: „Наставници подстичу ученике на међусобно уважавање“. Слично сматра и 92% ученика: „Наставници и ученици се међусобно уважавају и поштују“ – наведену тврдњу оцењују као тачну, исто као и 90,4% наставника, који следећу тврдњу, оцењују као у потпуности тачну: „Уважавам све ученике (као и они мене) и подстичем их на међусобно уважавање као и на конструктивно решавање проблема..“

Индикатор 2.5.2 Наставник користи разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове различитости и претходна постигнућа.

Да је и овај индикатор присутан слажу се и ученици и наставници (у великом броју; 100% наставника и 75,8% ученика као потпуно тачну оцењује тврдњу која се односи на присуство поменутог индикатора. То потврђују и забелешке са посећених часова.

Индикатор 2.5.3 . Наставник подстиче интелектуалну радозналост и слободно
изношење мишљења..

Индикатор 2.5.5. Наставник показује поверење у могућности ученика и има
позитивна очекивања у погледу успеха.

Оба индикатора су присутна судећи по одговорима коришћених упитника (пре свега наставника, а и белешке са посећених часова то потврђују). Чини се да клима међусобног поверења, поштовања (као што је већ констатовано раније) и позитивног очекивања која постоји у школи (и по мишљењу родитеља) доприноси оваквој ситуацији. Можда би други модели наставе (са већим степеном учешћа ученика, као и са већим степеном интерактивности) у већој мери допринели већој видљивости ових индикатора.

Индикатор 2.5.4 Ученик има могућност избора у вези са начином обраде теме,
обликом рада или материјала.

Што се тиче овог последњег индикатора – ситуација је нешто сложенија. Као што је већ више пута напоменуто доминантни модел наставе (још увек) представља фронтални модел наставе који не пружа довољно могућности (и слободе) за веће могућности избора ученика. Сигурно је да ће се ствари мењати и променом доминантног модела наставе који ће, свакако, допринети већој и активнијој партиципацији ученика и дати им веће могућности.

Завршни коментар – област НАСТАВА И УЧЕЊЕ

Дату област квалитета рада (Настава и учење) описују 5 стандарда (стандарди су искази о квалитетној пракси или условима у којима она може бити остварена и исказују се преко индикатора - мерљивих компоненти стандарда).

- ❖ *Наставник ефикасно управља процесом учења на часу.*
- ❖ *Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика.*
- ❖ *Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу.*
- ❖ *Поступци вредновања су у функцији даљег учења.*
- ❖ *Сваки ученик има прилику да буде успешан.*

Када је у питању први стандард (*Наставник ефикасно управља процесом учења на часу.*) на основу свега изнетог раније закључујемо о делимичној (не потпуној) остварености овог стандарда - услед непотпуног присуства свих индикатора који упућују на њега. Од 6 индикатора потпуно је присутно 3; остала 3 нису у потпуности присутна – то су индикатори 2.1.3, 2.1.4, 2.1.5. Један од разлога (не и једини) за непотпуно присуство ових индикатора може лежати и у чињеници да се услед (више пута у тексту помињаног) доминантног модела наставе (фронтални) у недовољној мери (од стране наставника) не користе различите методе (облике рада, технике, поступке...). Даље, наставници /учитељице више су усмерени на постављање задатака на једном нивоу проблема него што су склони постављању све сложенијих захтева пред ученике (у већем броју случајева одмеравајући захтеве према већини ученика, или према оним слабијим чиме се они најбољи на неки начин „жртвују“). И последње (везано за овај стандард) – а опет је повезано са моделом наставе који доминира – јер тај модел диктира мањи степен интеракције међу ученицима и, самим тим, и мање изражено (и коришћено) вршњачко учење (које онда бива слабије „видљиво“).

И следећи стандард (други) - (*Наставник прилагођава рад на часу образовно-васпитним потребама ученика.*) није у потпуности остварен. Од 6 индикатора који указују на њега (и представљају његове мерљиве компоненте) 4 индикатора нису у потпуности присутна (остала два јесу). 2.2.1, 2.2.2, 2.2.5, 2.2.6 су индикатори који нису у потпуности присутни. Занемарљив број индивидуалних образовних планова за надарену и бриљантну децу, као и недовољно обраћање пажње на ону децу са различитим образовним потребама (а која нису обухваћена индивидуалним образовним плановима). Даље, заједничке активности у старијим разредима (врло могуће и због честог изостајања деце којима је потребна додатна подршка у старијим разредима са наставе) су на много мањој разини него у млађим разредима. Чињеница је да се много више и чешће изостаје са наставе у старијим разредима; нису ретки ни случајеви потпуног напуштања школе (говоримо о категорији деце којима је потребна додатна подршка – а то су, у највећем броју случајева, деца припадници мањинских група) сигурно да доприноси смањеној интеракцији са другом децом; као и мањем степену заједничких активности (пored културних образаца и других фактора којима овде није место).

Трећи стандард (*Ученици стичу знања, усвајају вредности, развијају вештине и компетенције на часу*) такође није у потпуности остварен (услед недовољног присуства три од 6 индикатора). Та три индикатора (недовољно присутна) су: 2.3.3; 2.3.4, 2.3.6. И овде је случај да модел наставе диктира и

понашање ученика; доминантни модел наставе дакако смањује могућности да ученици критички процењују и анализирају идеје и траже оригинална и креативна решења ученика. Као што и слаба заступљеност пројектне наставе или неког другог облика интерактивне наставе (у старијим разредима) умногоме смањује могућности и прилике да ученици планирају, реализују и вреднују пројекат у настави.

Следећи стандард (*Поступци вредновања су у функцији даљег учења.*) такође није у потпуности остварен (од 5 индикатора два су недовољно присутна; 2.4.4, 2.4.5). Оба индикатора односе се на постављање циљева у учењу (од стране самих ученика), као и на критичку процену сопственог напретка (али и напретка других).

И последњи стандард (*Сваки ученик има прилику да буде успешан*) у потпуности је остварен (на основу присуства свих индикатора закључујемо о томе).

Предлог мера за побољшање (односи се на целу област):

1. Оснаживање наставника за коришћењем савремених метода и техника наставе и учења
2. Оснаживање наставника за применом вршњачког учења
3. Повећање квалитета и подршке даровитим ученицима,
4. Повећање квалитета и подршке ученицима са посебним образовним потребама (који нису обухваћени индивидуалним образовним плановима)

ДОДАТАК – упитници коришћени у истраживању

1	2	3	4
нетачно/ није присутно	у мањој мери тачно/ присутно	у већој мери тачно/присутно	тачно/присутно у потпуности

УПИТНИК ЗА НАСТАВНИКЕ	1	2	3	4
1. Ученику/ученици су јасни циљеви часа и зашто то што је планирано треба да научи.	/	2	54,2	43,8
2. Прилагођавам захтеве могућностима сваког ученика	/	4,3	55,3	40,4
3. Подстичем вршњачко учење (нпр. подстичем интеракцију међу ученицима за време часа...)	/	6,3	39,6	54,1
4. Поступно постављам питања/задатке/захтеве различитог нивоа сложености.	/	2,1	37	60,9
5. Користим постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања (интернет...)	/	/	29,2	70,8
6. Ученик повезује предмет учења са претходно наученим у различитим областима и свакодневним животом.	4,5	8,5	33,8	53,2
7. Активности ученика показују да су разумели предмет учења на часу.	/	1,1	58,3	39,6
8. Ученику су јасни критеријуми вредновања.	/	/	41,7	58,3
9. Наставник даје потпуну и разумљиву повратну информацију ученицима о њиховом раду, укључујући и јасне препоруке о наредним корацима.	/	/	31,2	68,8
10. Ученик уме критички да процени свој напредак и напредак осталих ученика.	2,1	20,8	66,7	10,4
11. Посвећујем време и пажњу сваком ученику у складу са његовим образовним и васпитним потребама.	/	6,3	66	27,7
12. Ученици примењују повратну информацију да реше задатак/проблем..	/	12,5	41,7	45,8
13. Примењујем специфичне задатке/активности/материјале на основу ИОП-а и плана индивидуализације.	2,1	14,6	37,5	45,8
14. Користим разноврсне поступке за мотивисање ученика уважавајући њихове различитости и претходна постигнућа	/	/	41,7	58,3
15. Ученици којима је потребна додатна подршка учествују у заједничким активностима којима се подстиче њихов напредак и интеракција са другим ученицима.	/	8,5	44,7	46,8
16. Мотивишем ученике да излажу своје идеје и износе оригинална решења.	/	4,1	16,7	79,2
17. Ученик разуме објашњења, упутства и кључне појмове	/	/	56,2	43,8

18. Охрабрујем интелектуалну радозналост и слободно изношење мишљења.	/	/	8,3	91,7
19. Јасно показујем поверење у могућности ученика и имам позитивна очекивања у погледу успеха ученика.	/	/	28,3	71,7
20. Уважавам све ученике (као и они мене) и подстичем их на међусобно уважавање као и на конструктивно решавање проблема.	/	/	10,4	89,6

(У колонама су проценти одговора)

1	2	3	4			
нетачно/ није присутно	у мањој мери тачно/ присутно	у већој мери тачно/присутно	тачно/присутно у потпуности			
УПИТНИК ЗА РОДИТЕЉЕ			1	2	3	4
1. Наставници поступно постављају задатке различитог нивоа сложености			3	10,5	45,1	41,4
2. Наставници подстичу вршњачко учење и сарадњу међу ученицима			6,8	22	33,3	37,9
3. Ученицима су јасни критеријуми оцењивања			6	13,5	31,6	48,9
4. Наставници дају потпуну и разумљиву информацију ученицима о њиховом раду			6,8	22	33,3	37,9
5. Наставници охрабрују ученике да износе своја мишљења и запажања.			8,3	20,3	36,1	35,3
6. Наставници подстичу ученике да повезују садржаје са већ наученим из различитих области.			9,8	27,1	35,3	27,8
7. Наставници јасно истичу циљеве часа и зашто то што је планирано треба да научи.			3	19,5	36,1	41,4
8. Наставници прилагођавају захтеве, начин рада, наставни материјал, темпо рада, индивидуалним могућностима сваког ученика			13,6	21,8	33,8	30,8
9. Наставници подстичу ученике на међусобно уважавање			5,3	9,8	36,8	48,1
10. Наставници користе постојећа наставна средства и ученицима доступне изворе знања (нпр.интернет...)			3	13,5	30,1	53,4
11. Наставници укључују ученике којима је потребна додатна подршка у заједничке разредне активности			2,2	24,8	28,6	44,4
12. Наставници прилагођавају захтеве могућностима сваког ученика			9,1	24,8	33,8	32,3

(У колонама су проценти одговора)

1	2	3		
НЕ	Не знам/нисам сигуран/сигурна	ДА		
УПИТНИК ЗА УЧЕНИКЕ/УЧЕНИЦЕ		1	2	3
1. Јасно ми је шта треба да научим на часу и зашто је то важно за мене.		3,5	16,1	80,5
2. Наставници нам дају објашњења и упутства која су јасна.		9,1	24,6	66,3
3. Наставници нас уче да повезујемо градиво које учимо са свакодневним животом.		23,4	26,3	50,3
4. Наставници помажу ученицима који имају потешкоће у савладавању градива.		9,1	28	62,9
5. Јасни су ми критеријуми оцењивања		14,9	21,7	63,4
6. Наставници и ученици се међусобно уважавају и поштују.		6,9	15,4	77,7
7. Наставници поштују различитост у размишљању и ставовима нас, ученика.		15,4	18,9	65,7
8. Од наставника добијамо јасну повратну информацију о нашем раду и постигнућима.		5,7	20,6	73,7
9. Наставници користе разноврсне поступке како би нас мотивисали да се укључимо у наставу.		24,2	19,5	56,3
10. Наставници посвећују време и пажњу сваком од нас (ученика) у складу са његовим потребама.		16,5	24,6	58,9
11. Наставници нам поступно постављају задатке (од лакших, на почетку, па све теже и теже..).		14,8	18,3	66,9

(У колонама су проценти одговора)

3. ОБЛАСТ

ОБРАЗОВНА ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

Образовна постигнућа ученика, као једна од важних области самовредновања – вредовања квалитета рада установе, огледа се у мерљивом приказу остварености образовних стандарда, усаглашености оцена са постигнућима на завршном испиту, уједначености просечних постигнућа одељења на тестовима из српског језика и математике, мерама које школа предузима у циљу остваривања напретка успеха (како ученика који слабије напредују тако и оних чија су постигнућа изнад просека), квалитетном програму припреме за завршни испит, као и свим другим показатељима који се функционално користе за унапређивање наставе и учења (национална тестирања, међународна тестирања – ТИМС, ПИСА...)

У овој области самовредновања – **ОБЛАСТ ОБРАЗОВНА ПОСТИГНУЋА** – следећа 2 стандарда су дати као аспекти који описују дату област квалитета рада:

3.1	Резултати ученика на завршном испиту показују оствареност стандарда постигнућа наставних предмета
3.2	Школа континуирано доприноси бољим образовним постигнућима ученика

➤ **Извори доказа (за област ОБРАЗОВНА ПОСТИГНУЋА):**

- ❖ Анализе Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања – Извештај о резултатима завршног испита на крају основног образовања и васпитања за последње три године (2017/18; 2018/19; 2019/20)
- ❖ Школска документација (дневници васпитно-образовног рада, Школски програм, Годишњи план рада школе, Школски развојни план, планови за додатну образовну подршку...)

➤ **План за самовредновање**

- ✓ **Активности:** анализа документације (анализе Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања, анализа школске документације, евалуација ИОП-а)
- ✓ **Време реализације:** новембар - децембар школске 2020/ 2021. године
- ✓ **Инструменти:** упитници, извештаји Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања

СТАНДАРД (3.1)

Резултати ученика на завршном испиту показују оствареност стандарда постигнућа наставних предмета

Оствареност овог стандарда (3.1) мерена је присуством (одсуством) 7 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања – Извештаји о резултатима завршног испита на крају основног образовања и васпитања за последње три године (2017/18; 2018/19; 2019/20) а која се односи на школу „Ђорђе Крстић“ (анализе Завода за раније године ушле су у прошли Извештај о самовредновању)

Индикатори који указују на оствареност стандарда 3.1

3.1.1. Резултати ученика на завршном испиту из српског/матерњег језика и математике су на нивоу или изнад нивоа републичког просека.

3.1.2. Најмање 80% ученика остварује основни ниво стандарда постигнућа на тестовима из српског/матерњег језика и математике.

3.1.3. Најмање 50% ученика остварује средњи ниво стандарда постигнућа на тестовима из српског/матерњег језика и математике.

3.1.4. Најмање 20% ученика остварује напредни ниво стандарда постигнућа на тестовима из српског/матерњег језика и математике

3.1.5. Резултати ученика на комбинованом тесту су на нивоу или изнад нивоа републичког просека

3.1.6. Ученици који добијају додатну образовну подршку постижу очекиване резултате на завршном испиту у односу на индивидуалне циљеве/исходе учења.

3.1.7. Просечна постигнућа одељења на тестовима из српског/матерњег језика и математике су уједначена.

Индикатор 3.1.1.

Резултати ученика на завршном испиту из српског/матерњег језика и математике су на нивоу или изнад нивоа републичког просека.

На сликама испод (1-6) дат је приказ резултата ученика на завршном испиту из српског/матерњег језика и математике за последње три школске године (2017/18, 2018/19, 2019/20), као и поређење тих резултата (просечно постигнуће школе) са просечним постигнућем општине, округа (град Београд), школске управе и републике.

Извештај о резултатима
завршног испита на крају
основног образовања и
васпитања у школској
2017/2018. години

ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

Назив школе	Ђорђе Крстић
Место	Жарково

ПОРЕЂЕЊЕ ПОСТИГНУЋА ШКОЛЕ СА ПРОСЕЧНИМ ПОСТИГНУЋЕМ ОПШТИНЕ, ОКРУГА, ШКОЛСКЕ УПРАВЕ И РЕПУБЛИКЕ

Предмет Пол	Српски језик					
	Дечаци		Девојчице		Сви ученици	
	Број	АС	Број	АС	Број	АС
Резултати						
Школа	60	530	69	583	129	558
Општина	828	504	791	555	1619	529
Округ	7678	499	7430	543	15108	521
Школска управа	7678	499	7430	543	15108	521
Република	33402	476	31727	526	65129	500

Напомена: АС - просечан број поена

Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима

**Слика 1 – Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима – српски
(2017/18)**

Извештај о резултатима
завршног испита на крају
основног образовања и
васпитања у школској
2017/2018. години

**ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

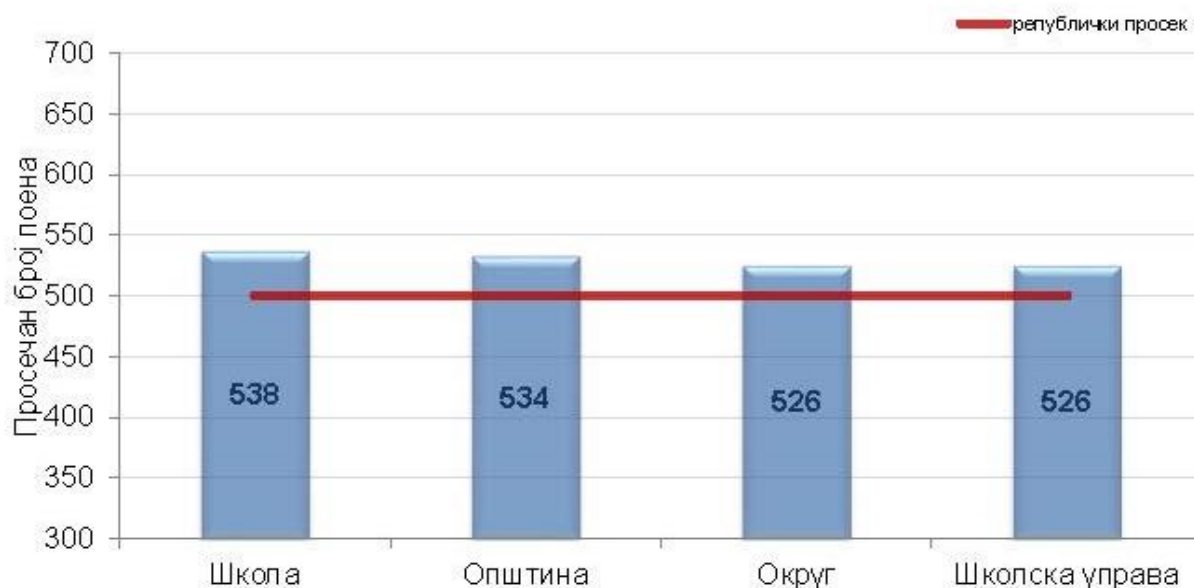
Назив школе	Ђорђе Крстић
Место	Жарково

**ПОРЕЂЕЊЕ ПОСТИГНУЋА ШКОЛЕ СА ПРОСЕЧНИМ ПОСТИГНУЊЕМ ОПШТИНЕ,
ОКРУГА, ШКОЛСКЕ УПРАВЕ И РЕПУБЛИКЕ**

Предмет	Математика					
Пол	Дечаци		Девојчице		Сви ученици	
Резултати	Број	АС	Број	АС	Број	АС
Школа	60	534	69	542	129	538
Општина	828	527	791	540	1619	534
Округ	7678	524	7430	528	15108	526
Школска управа	7678	524	7430	528	15108	526
Република	35614	495	33848	505	69462	500

Напомена: АС- просечан број поена

Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима

**Слика 2 – Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима –
математика (2017/18)**

У школској години 2017/18 просечно постигнуће (школе) и из српског језика (матерњег), као и из математике на завршном испиту изнад је и општинског и просека округа (град Београд), као и изнад републичког просека (црвена линија).

Извештај о резултатима
завршног испита на крају
основног образовања и
васпитања у школској
2018/2019. години

**ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

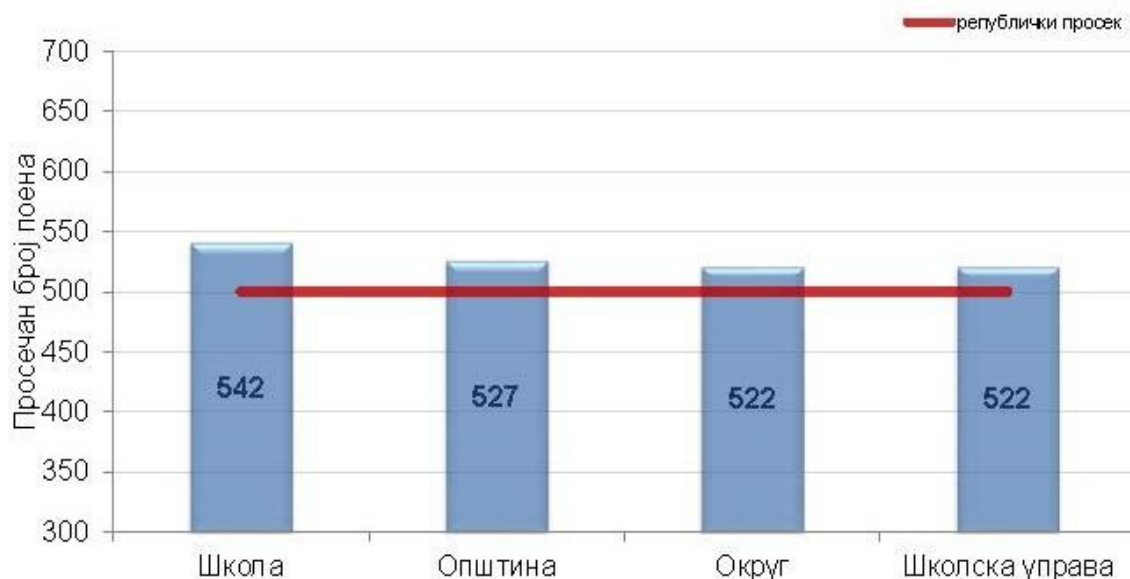
Назив школе	Ђорђе Крстић
Место	Жарково

**ПОРЕЂЕЊЕ ПОСТИГНУЋА ШКОЛЕ СА ПРОСЕЧНИМ ПОСТИГНУЋЕМ ОПШТИНЕ,
ОКРУГА, ШКОЛСКЕ УПРАВЕ И РЕПУБЛИКЕ**

Предмет	Српски језик					
	Дечаки		Девојчице		Сви ученици	
Пол	Број	АС	Број	АС	Број	АС
Резултати						
Школа	77	513	90	568	167	542
Општина	906	502	809	554	1715	527
Округ	7885	502	7147	545	15032	522
Школска управа	7885	502	7147	545	15032	522
Република	32627	476	30917	525	63544	500

Напомена: АС- просечан број поена

Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима

Слика 3 – Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима – српски (2018/19)

Извештај о резултатима
завршног испита на крају
основног образовања и
васпитања у школској
2018/2019. години

**ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

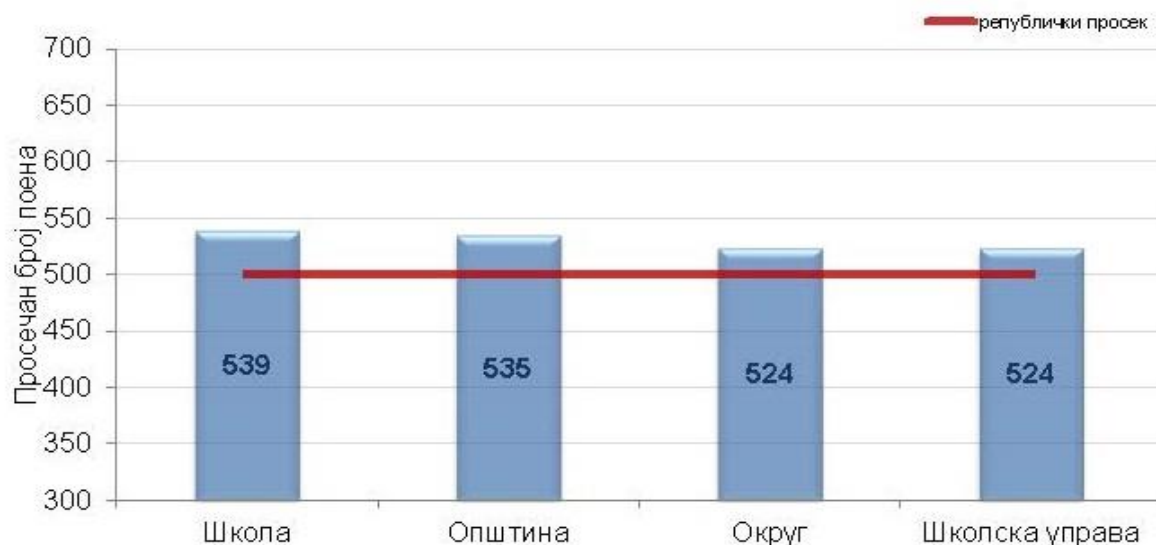
Назив школе	Ђорђе Крстић
Место	Жарково

**ПОРЕЂЕЊЕ ПОСТИГЊУЋА ШКОЛЕ СА ПРОСЕЧНИМ ПОСТИГЊУЊЕМ ОПШТИНЕ,
ОКРУГА, ШКОЛСКЕ УПРАВЕ И РЕПУБЛИКЕ**

Предмет	Математика					
Пол	Дечаци		Девојчице		Сви ученици	
Резултати	Број	АС	Број	АС	Број	АС
Школа	77	531	90	545	167	539
Општина	906	524	809	547	1715	535
Округ	7885	519	7147	530	15032	524
Школска управа	7885	519	7147	530	15032	524
Република	34645	492	32898	508	67543	500

Напомена: АС - просечан број поена

Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима

Слика 4 – Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима – математика (2018/19)

Као и за претходну годину – иста ситуација је и за 2018/19. школску годину. Просечно постигнуће (школе) и из српског и из математике на завршном испиту изнад је и општинског и просека округа (град Београд), као и изнад републичког просека.

Извештај о резултатима
завршног испита на крају
основног образовања и
васпитања у школској
2019/2020. години

**ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

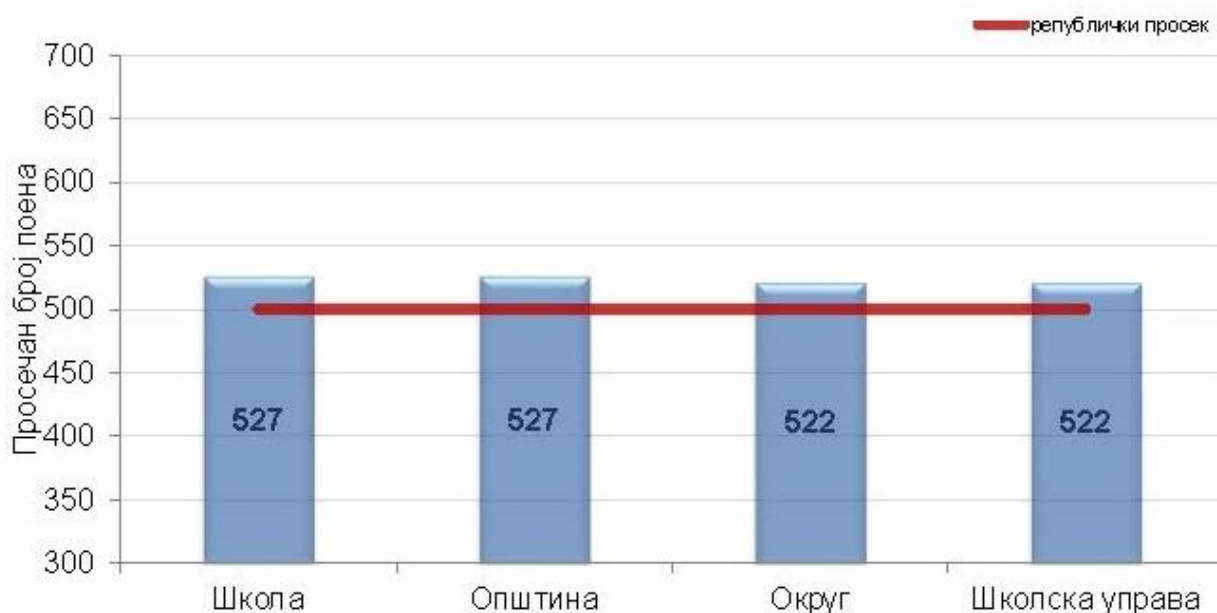
Назив школе	Ђорђе Крстић
Место	Жарково

**ПОРЕЂЕЊЕ ПОСТИГНУЋА ШКОЛЕ СА ПРОСЕЧНИМ ПОСТИГНУЋЕМ ОПШТИНЕ,
ОКРУГА, ШКОЛСКЕ УПРАВЕ И РЕПУБЛИКЕ**

Предмет	Српски језик					
	Дечаци		Девојчице		Сви ученици	
Пол	Број	АС	Број	АС	Број	АС
Резултати						
Школа	73	496	76	557	149	527
Општина	784	504	758	551	1542	527
Округ	7249	499	7080	546	14329	522
Школска управа	7249	499	7080	546	14329	522
Република	31203	475	29766	526	60969	500

Напомена: АС- просечан број поена

Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима

Слика 5 – Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима – српски (2019/20)

Извештај о резултатима
завршног испита на крају
основног образовања и
васпитања у школској
2019/2020. години

**ЗАВОД ЗА ВРЕДНОВАЊЕ КВАЛИТЕТА
ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА**

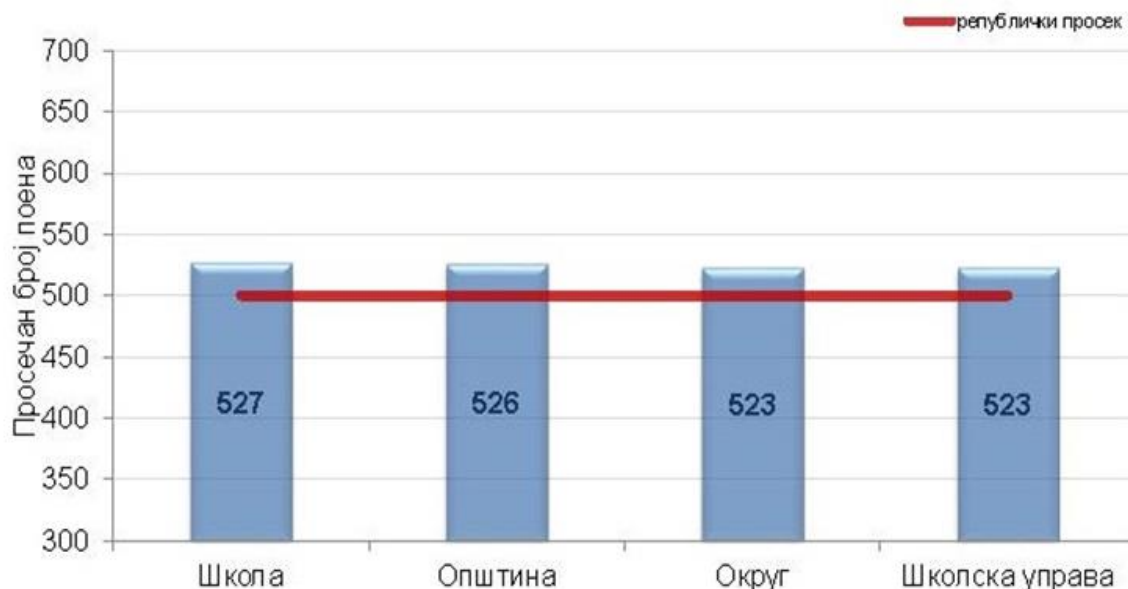
Назив школе	Ђорђе Крстић
Место	Жарково

**ПОРЕЂЕЊЕ ПОСТИГНУЋА ШКОЛЕ СА ПРОСЕЧНИМ ПОСТИГНУЋЕМ ОПШТИНЕ,
ОКРУГА, ШКОЛСКЕ УПРАВЕ И РЕПУБЛИКЕ**

Предмет	Математика					
	Дечаци		Девојчице		Сви ученици	
Пол	Број	АС	Број	АС	Број	АС
Резултати						
Школа	71	523	76	531	147	527
Општина	789	527	767	525	1556	526
Округ	7340	521	7194	525	14534	523
Школска управа	7340	521	7194	525	14534	523
Република	33216	498	31754	503	64970	500

Напомена: АС- просечан број поена

Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима

Слика 6 – Просечна постигнућа ученика на различитим нивоима – математика (2019/20)

И у последњој анализираној школској години (школска 2019/20) резултати су исти као и за претходне две (анализиране) године. Просечно постигнуће (школе) из оба анализирана предмета (српски језик и математика) на завршном испиту изнад је и општинског и просека округа (град Београд), као и изнад републичког просека.

На основу свега изнетог до сада (а поткрепљено и сликама и графиконима Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања – Извештаји о резултатима завршног испита на крају основног образовања и васпитања), као и на основу (детаљне) анализе Завода - Извештаји о резултатима завршног испита на крају основног образовања и васпитања за последње три године (2017/18; 2018/19; 2019/20) а која се односи на школу „Ђорђе Крстић“ закључујемо о присуству првог индикатора - ***3.1.1. Резултати ученика на завршном испиту из српског/матерњег језика и математике су на нивоу или изнад нивоа републичког просека.***

Другим речима, на основу извештаја Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања за последње три школске године (приложених у одговарајућим сликама) а на којима се види да су просечна постигнућа ученика школе „Ђорђе Крстић“ изнад просечних постигнућа ученика са општине на којој се школа налази (Чукарица), округа (град Београд), школске управе (Београд), као и да је школа остварила резултате изнад нивоа просека Републике за предмете математика и српски језик закључујемо о присутности индикатора ***Резултати ученика на завршном испиту из српског/матерњег језика и математике су изнад нивоа републичког просека.***

Следећа три индикатора:

3.1.2. - Најмање 80% ученика остварује основни ниво стандарда постигнућа на тестовима из српског/матерњег језика и математике;

3.1.3. - Најмање 50% ученика остварује средњи ниво стандарда постигнућа на тестовима из српског/матерњег језика и математике:

3.1.4. - Најмање 20% ученика остварује напредни ниво стандарда постигнућа на тестовима из српског/матерњег језика и математике

као мерљиве компоненте стандарда (а које би требало да укажу на оствареност стандарда 3.1. ***Резултати ученика на завршном испиту показују оствареност стандарда постигнућа наставних предмета***) биће, због прегледности, анализирани заједно (делом и због графичког приказа доказа који би требало да сведочи о њиховом присуству).

Пре анализе следи кратко дефинисање појмова: *образовни стандарди, основни, средњи и напредни ниво стандарда постигнућа.*

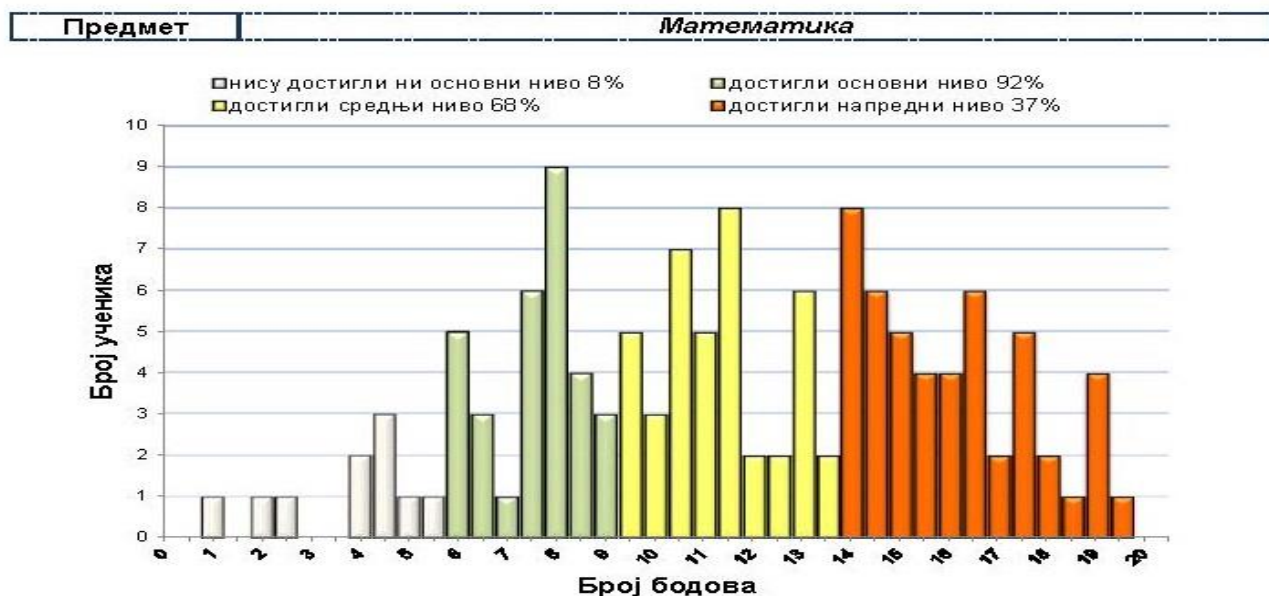
Образовни стандарди су искази о темељним знањима, вештинама и умењима које ученици треба да стекну до одређеног нивоа у образовању. Стандарди артикулишу најважније захтеве школског учења и наставе и исказују их као исходе видљиве у понашању и расуђивању ученика. Преко стандарда се образовни циљеви и задаци преводе на много конкретнији језик који описује постигнућа ученика, стечена знања, вештине и умења. Основна карактеристика образовних стандарда је то што су дефинисани у терминима мерљивог понашања ученика.

Основни ниво стандарда постигнућа - На првом (основном) нивоу описани су захтеви који представљају базични или основни ниво знања, вештина и умења. Очекује се да ће скоро сви, а најмање 80% ученика/ ученица постићи тај ниво. На базичном нивоу налазе се темељна предметна знања и умења, то су функционална и трансферна знања и умења неопходна, како за сналажење у животу, тако и за наставак учења.

Средњи ниво стандарда постигнућа - значи да ученик влада појмовима тако што је оспособљен да сам издваја одговарајуће примере и уме да истиче њихова карактеристична својства. Оперире са њиховим назнакама по правилима која процедурално изражава (тачно рачуна, правилно их представља иконички - путем слике...). Очекује се да ће око 50-60 % ученика постићи овај ниво.

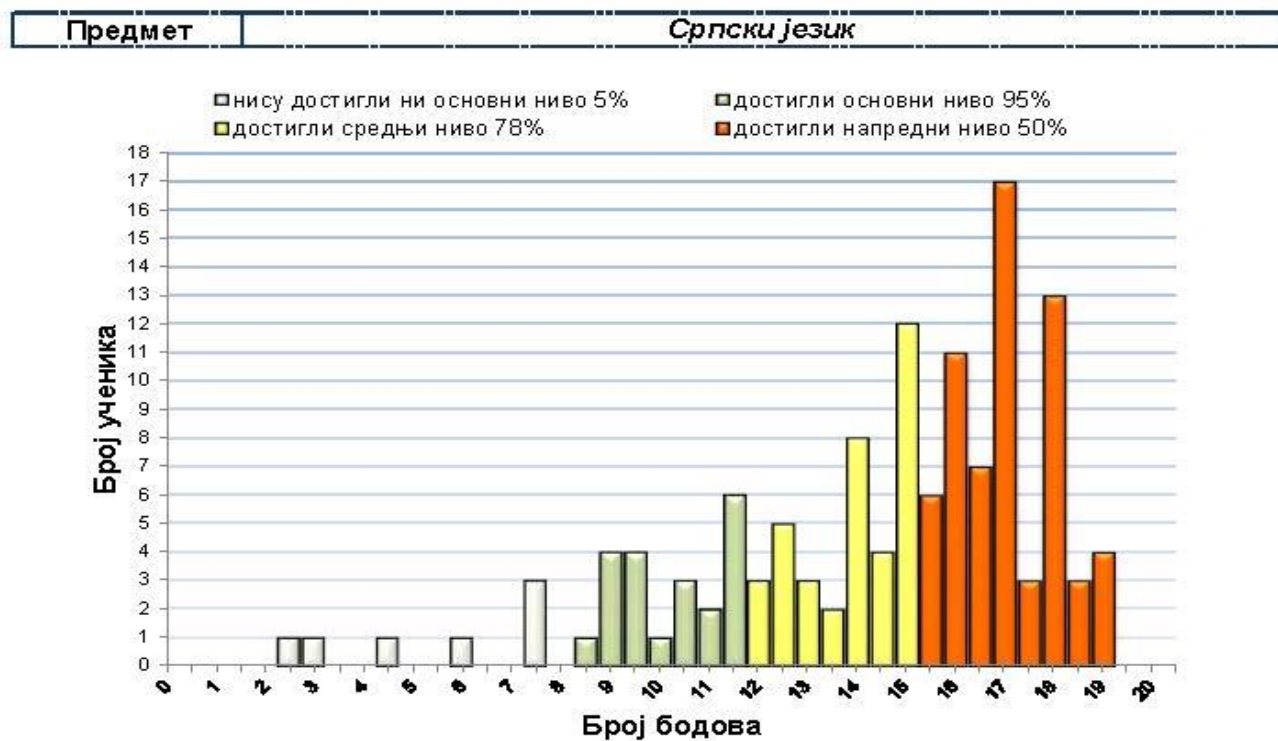
Напредни ниво стандарда постигнућа – на овом нивоу описани су захтеви који представљају напредни ниво знања, вештина и умења. Очекује се да ће око 25-30 % ученика/ученица постићи тај ниво. Знања и умења са овог нивоа су трансферна, пре свега за наставак школовања. Компетенције са напредног нивоа су по правилу и когнитивно сложеније од оних са основног и средњег нивоа. То значи да се од ученика очекује да анализира, упоређује, разликује, критички суди, износи лични став, повезује различита знања, примењује их и сналази се и у новим и нестандартним ситуацијама.

НИВОИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

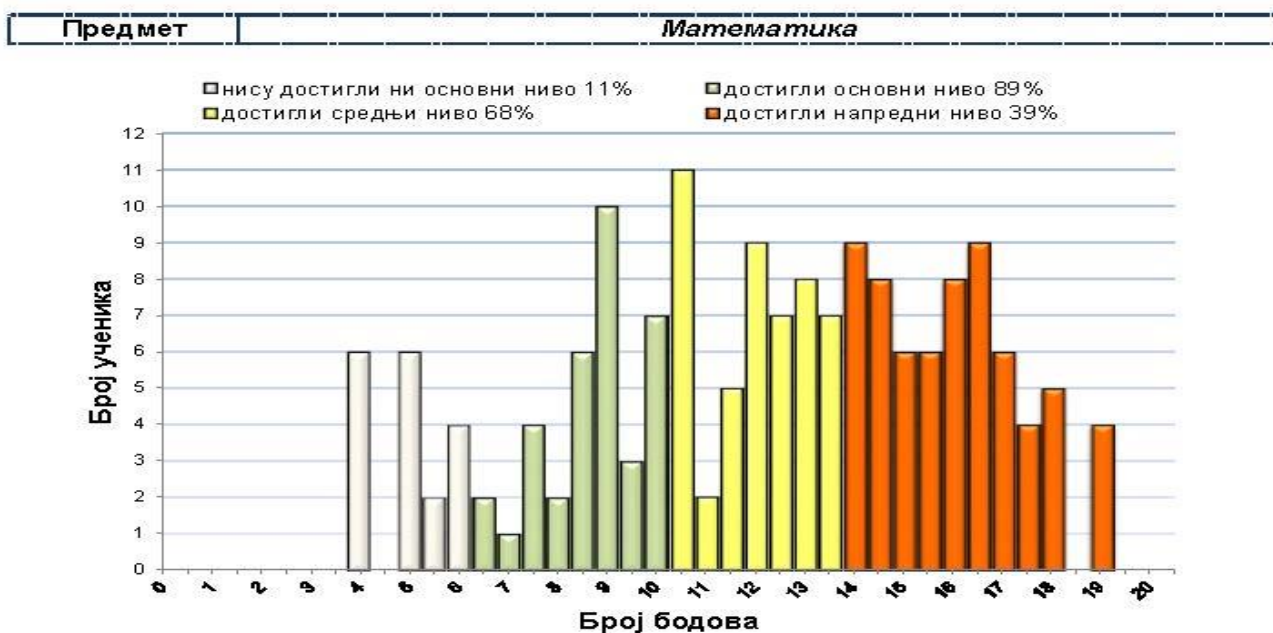
Слика 7 – Нивои постигнућа ученика на завршном испиту – математика (2017/18)

НИВОИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

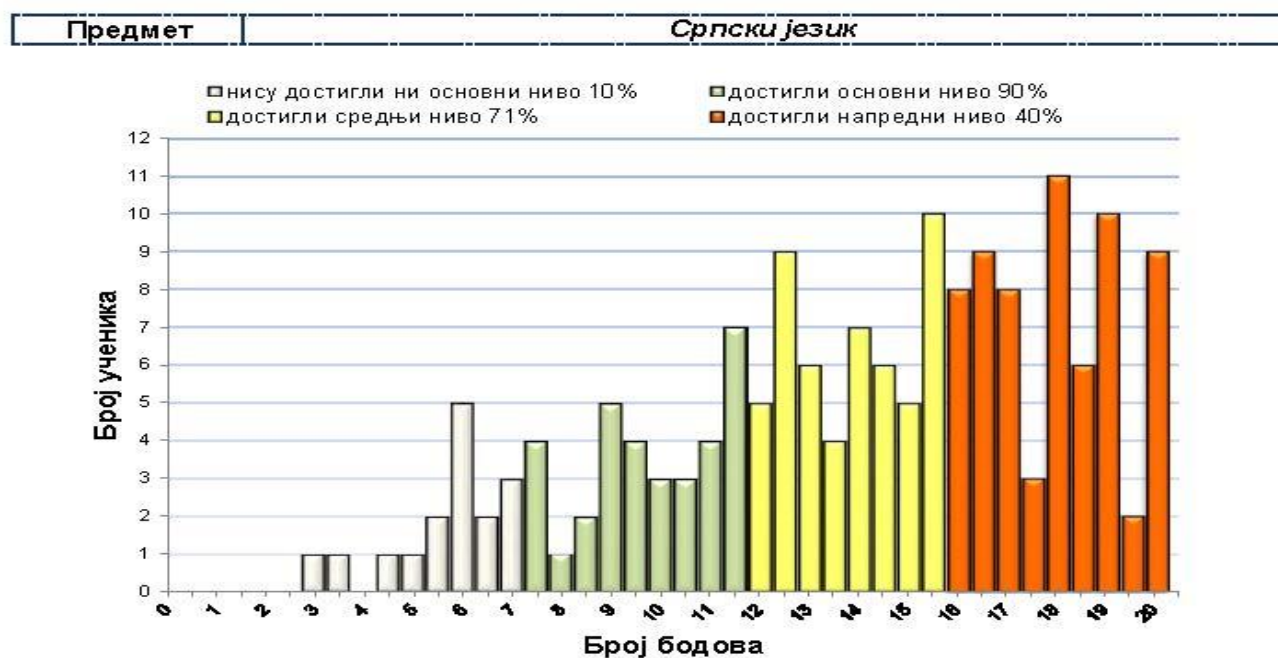
Слика 8 – Нивои постигнућа ученика на завршном испиту – српски (2017/18)

НИВОИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

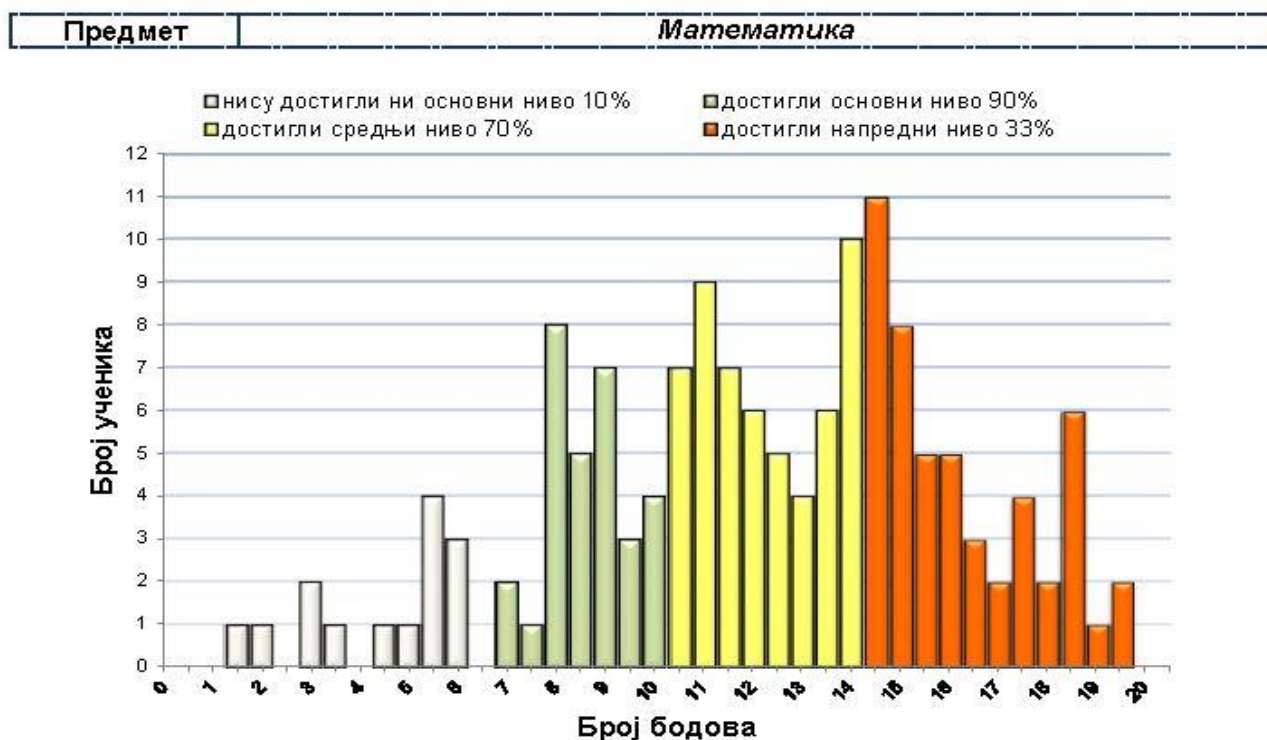
Слика 9 – Нивои постигнућа ученика на завршном испиту – математика (2018/19)

НИВОИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

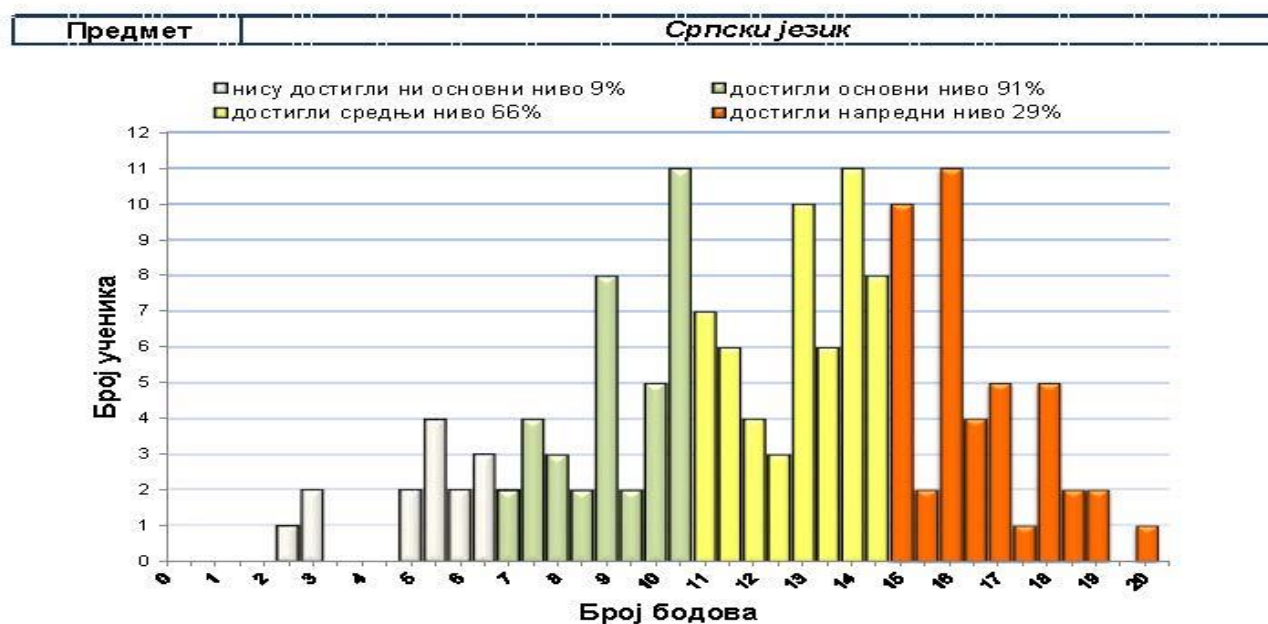
Слика 10 – Нивои постигнућа ученика на завршном испиту – српски (2018/19)

НИВОИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

Слика 11 – Нивои постигнућа ученика на завршном испиту – математика (2019/20)

НИВОИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА

Слика 12 – Нивои постигнућа ученика на завршном испиту – српски (2019/20)

Погледом у слике **7,9,11** (нивои постигнућа на завршном испиту – математика) за последње три школске године (2017/18; 2018/19; 2019/20) долазимо до података да је на сваком од последња три завршна испита (2018; 2019; 2020) преко (или близу) 90 % ученика достигло основни ниво стандарда за математику (2017/18 – 92 % ученика; 2018/19 – 89 % ученика; 2019/20 – 90 % ученика). Слична је ситуација и са другим анализираним предметом – српски (матерњи) језик. Сlike **8,10,12** нам говоре о проценту остварености основног нивоа стандарда за предмет српски (матерњи) језик мерено постигнућем на три последња завршна испита. У све три анализиране (последње) године проценат ученика који је достигао основни ниво стандарда је минимум 90% (или више) (2017/14 – 95 % ученика достигло је основни ниво; 2018/19 – 90 % ученика достигло је основни ниво; 2019/20 – 91 % ученика достигло је основни ниво).

Ако се вратимо на претпоставку да се очекује се да ће скоро сви, а најмање 80% ученика/ ученица постићи тај ниво долазимо до закључка да је у школи „Ђорђе Крстић“ остварен основни ниво образовних стандарда, односно да су ученици школе (у просеку у више од 90% случајева) стекли функционална и трансферна знања и умења неопходна, како за сналажење у животу, тако и за наставак учења.

На основу свега изнетог закључујемо о присуству другог индикатора (**3.1.2. Најмање 80% ученика остварује основни ниво стандарда постигнућа на тестовима из српског/матерњег језика и математике**)

Даље, анализом истих графичких приказа (**7,9,11** – математика; **8,10,12** – српски језик) за последње три школске године судимо и о присуству следећег индикатора (**3.1.3. - Најмање 50% ученика остварује средњи ниво стандарда постигнућа на тестовима из српског/матерњег језика и математике**).

Подаци нам говоре да је на сваком од три последња завршна испита (2018; 2019; 2020) преко 2/3 ученика достигло средњи ниво стандарда за математику (2017/18 – 68 % ученика; 2018/19 – 68 % ученика; 2019/20 – 70 % ученика) – **слике 7,9,11**. Када је у питању други анализирани предмет – српски (матерњи) језик) ситуација (на основу резултата три последња завршна испита (2018; 2019; 2020) је слична као и са математиком. За све три посматране године (слике **8,10,12**) проценат ученика који је достигао средњи ниво стандарда постигнућа је изнад или близу 2/3 од укупног броја ученика изашлих на завршни испит. Бројеви изгледају овако: 2017/18 – 78 % ученика; 2018/19 – 71 % ученика; 2019/20 – 66 % ученика). Сви ови подаци недвосмислено показују да је и овај индикатор присутан. Много већи проценат од доње границе (која износи 50% ученика – за присуство индикатора) достигао је средњи ниво стандарда постигнућа. То значи да су

ученици ОШ „Ђорђе Крстић“ у значајном проценту (који варира, од године до године за математику: 68-70% ученика; за српски 66-78% ученика) овладали појмовима тако што су оспособљени да сами издвајају одговарајуће примере и стекли умеће да истичу њихова карактеристична својства, као и да оперишу са њиховим назнакама по правилима која процедурално изражавају (тачно рачунање, правилно представљање - путем слике..) а што су карактеристике средњег нивоа стандарда постигнућа.

Слична је ситуација и са последњим индикатором везаним за мерење нивоа образовних постигнућа (**3.1.4. - Најмање 20% ученика остварује напредни ниво стандарда постигнућа на тестовима из математике и српског/матерњег језика**). Графички прикази резултата говоре нам да је на сваком од три последња завршна испита (2018; 2019; 2020) много већи проценат ученика (од доње границе процента неопходног за утврђивање присуства индикатора) достигао напредни ниво стандарда. За математику бројке су следеће: (2017/18 – 37 % ученика; 2018/19 – 39 % ученика; 2019/20 – 33 % ученика достигао је напредни ниво стандарда) – **слике 7,9,11**. За српски (матерњи) језик ситуација је следећа: (2017/18 – чак 50 % ученика; 2018/19 – 40 % ученика; 2019/20 – 29 % ученика достигао је напредни ниво стандарда) – **слике 8,10,12**. Из свега наведеног следи и да је овај индикатор –(**3.1.4. - Најмање 20% ученика остварује напредни ниво стандарда постигнућа на тестовима из математике и српског/матерњег језика**) присутан. Ученици ОШ „Ђорђе Крстић“ су у много већем проценту (од доње границе процента) оспособљени (достигли напредни ниво) да анализирају, упоређују, разликују, критички суде, износе лични став, повезују различита знања и примењују их, као и да се сналазе у новим и нестандартним ситуацијама.

Индикатор 3.1.5.

Резултати ученика на комбинованом тесту су на нивоу или изнад нивоа републичког просека

Назив школе	Ђорђе Крстић
Место	Жарково

ПРИКАЗ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА НА КОМБИНОВАНОМ ТЕСТУ - НИВО ПРЕДМЕТА И
НИВО ЗАДАТАКА

Комбиновани

Број задатка	Предмет	% УЧЕНИКА КОЈИ СУ ТАЧНО РЕШИЛИ ЗАДАТАК							
		Дечаки	Девојчице		Школа	Општина	Округ	Школска управа	Република
1	1	95	96		95	90	88	88	84
2	1	62	71		67	47	44	44	38
3	1	78	88		84	79	77	77	73
4	1	20	28		24	19	17	17	12
5	2	68	88		79	79	78	78	77
6	2	43	36		40	26	26	26	19
7	2	65	67		66	53	60	60	53
8	3	52	57		54	45	49	49	41
9	3	67	71		69	66	67	67	65
10	3	37	38		37	43	42	42	36
11	3	90	93		91	88	87	87	83
12	3	70	71		71	59	61	61	54
13	4	88	88		88	77	79	79	75
14	4	80	88		84	86	85	85	80
15	4	90	91		91	83	83	83	80
16	4	58	68		64	45	48	48	39
17	5	83	88		86	81	82	82	76
18	5	78	72		75	56	68	68	61
19	5	82	91		87	77	77	77	71
20	5	47	29		37	40	45	45	41

Напомена:

Предмет - Физика (1), Хемија (2), Биологија (3), Географија (4) и Историја (5)

Слика 13 – Приказ постигнућа на комбинованом тесту – шк. (2017/18)

Назив школе	Ђорђе Крстић
Место	Жарково

ПРИКАЗ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА НА КОМБИНОВАНОМ ТЕСТУ - НИВО ПРЕДМЕТА И
НИВО ЗАДАТАКА

Комбиновани

Број задатка	Предмет	% УЧЕНИКА КОЈИ СУ ТАЧНО РЕШИЛИ ЗАДАТАК							
		Дечаки	Девојчице		Школа	Општина	Округ	Школска управа	Република
1	1	30	29		29	29	30	30	29
2	1	51	58		54	62	66	66	63
3	1	69	58		63	70	66	66	58
4	1	23	20		22	27	28	28	21
5	2	84	89		87	82	82	82	79
6	2	10	17		14	28	30	30	23
7	2	30	47		39	38	39	39	34
8	3	75	89		83	72	76	76	76
9	3	47	46		46	68	61	61	56
10	3	26	34		31	32	33	33	28
11	3	36	31		34	31	29	29	29
12	3	84	87		86	80	82	82	79
13	4	75	82		79	64	63	63	56
14	4	79	81		80	79	78	78	72
15	4	44	52		49	33	33	33	28
16	4	4	6		5	4	5	5	4
17	5	77	88		83	83	83	83	79
18	5	68	70		69	68	68	68	61
19	5	32	34		34	30	32	32	27
20	5	62	67		65	66	67	67	63

Напомена:

Предмет - Физика (1), Хемија (2), Биологија (3), Географија (4) и Историја (5)

Слика 14 – Приказ постигнућа на комбинованом тесту – шк. (2018/19)

Назив школе	Ђорђе Крстић
Место	Жарково

ПРИКАЗ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА НА КОМБИНОВАНОМ ТЕСТУ - НИВО ПРЕДМЕТА И НИВО ЗАДАТАКА

Комбиновани

Број задатка	Предмет	% УЧЕНИКА КОЈИ СУ ТАЧНО РЕШИЛИ ЗАДАТАК							
		Дечаки	Девојчице		Школа	Општина	Округ	Школска управа	Република
1	1	83	78		80	82	82	82	78
2	1	69	75		72	77	74	74	69
3	1	21	37		29	34	34	34	36
4	1	33	47		41	40	41	41	30
5	2	99	99		99	99	99	99	98
6	2	75	80		78	82	83	83	79
7	2	32	30		31	46	47	47	40
8	3	96	96		96	94	93	93	92
9	3	81	91		86	88	86	86	83
10	3	83	87		85	84	84	84	80
11	3	88	83		85	85	86	86	83
12	3	25	20		22	29	26	26	21
13	4	96	99		97	95	95	95	93
14	4	83	83		83	89	87	87	85
15	4	79	75		77	84	82	82	77
16	4	53	63		58	54	53	53	48
17	5	74	86		80	82	82	82	78
18	5	89	87		88	88	88	88	86
19	5	83	83		83	83	82	82	78
20	5	64	58		61	65	63	63	60

Напомена:

Предмет - Физика (1), Хемија (2), Биологија (3), Географија (4) и Историја (5)

Слика 15 – Приказ постигнућа на комбинованом тесту – шк. (2019/20)

И за присуство/одсуство и овог индикатора 3.1.5. Резултати ученика на комбинованом тесту су на нивоу или изнад нивоа републичког просека коришћене су анализе Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања. Увидом у слике 13,14,15 долазимо до податка (исти је за све три посматране године) да је (посебно су анализирани сви задаци из комбинованог теста по предметима) проценат ученика школе „Ђорђе Крстић“ који су тачно решили задатке из комбинованог теста већи (на скоро сваком задатку у три посматране године) од процента ученика на нивоу Републике Србије – што нас упућује на закључак да су резултати ученика ОШ „Ђорђе Крстић“ изнад нивоа републичког просека. (у прилог овоме је и податак, преузет са сајта <http://www.upis.mpn.gov.rs/Cir/Osnovne-skole/661/Dorde-Krstic> - просечан број бодова на завршном испиту (који су постигли ученици школе „Ђорђе Крстић“ у школској 2019/20) износи 10,13 бодова док је републички просек сирових 14,17 (од могућих 20 поена) – односно 9,92 када се претвори у бодове (множењем са одговарајућим коефицијентом; 0,7)

На основу свега изнетог закључујемо и присуство и овог индикатора (3.1.5. Резултати ученика на комбинованом тесту су на нивоу или изнад нивоа републичког просека) који треба да укаже на оствареност стандарда 3.1 Резултати ученика на завршном испиту показују оствареност стандарда постигнућа наставних предмета.

Индикатор 3.1.6.

Ученици који добијају додатну образовну подршку постижу очекиване резултате на завршном испиту у односу на индивидуалне циљеве/исходе учења.

Овај индикатор процењиван је на основу евалуације индивидуалних образовних планова, као и на основу извештаја Тима за инклузивно образовање школе, али и разговорима са родитељима ученика за које су рађени индивидуални образовни планови. За два идентификована ученика, који су у последње три године завршили осми разред и полагали завршни испит, рађени су измењени планови (ИОП-2). За одређен број ученика рађени су прилагођени индивидуални образовни планови (ИОП-1). Такође, за извештај број ученика рађена је и индивидуализација.

Када су у питању ученици за које су рађени измењени планови (ИОП-2) можемо рећи да су постигли очекиване резултате на завршном испиту (мерено постигнућем на завршном испиту) у односу на (постављене) индивидуалне циљеве учења. С обзиром на чињеницу да су за њих прављени и посебни завршни испити (а који су у директној корелацији са постављеним циљевима) то је било и за очекивати. Са друге стране, оно што је остало немерљиво а што је свакако био и важан део ИОП-а је видан напредак (са чиме су и родитељи сагласни) у неким другим областима обухваћеним измењеним плановима као што су социјализација, комуникација...

Са друге стране, додатна образовна подршка, пружена је и одређеном броју ученика за које су рађени прилагођени планови (ИОП-1). Највећи број ученика из ове групе долази из редова мањинских група за које је карактеристичан (нажалост) не баш позитиван однос према образовању, изостанак подршке за образовање, немотивисаност, нередовно похађање школе, велика вероватноћа напуштања школе пре њеног завршетка...Сви ови побројани фактори и те како утичу на чињеницу да деца из те групације (у просеку) не постижу очекиване резултате на завршном испиту у односу на индивидуалне циљеве/исходе учења (а то је достизање бар основног нивоа стандарда постигнућа). У прилог томе сведочи и чињеница да деца из ових група, већ од самог старта, заостају (у просеку) за својом вршњачком групом (занемарљиво мали проценат ромске деце похађа припремни предшколски програм), а и касније, у току школовања, веома нередовно похађају школу.

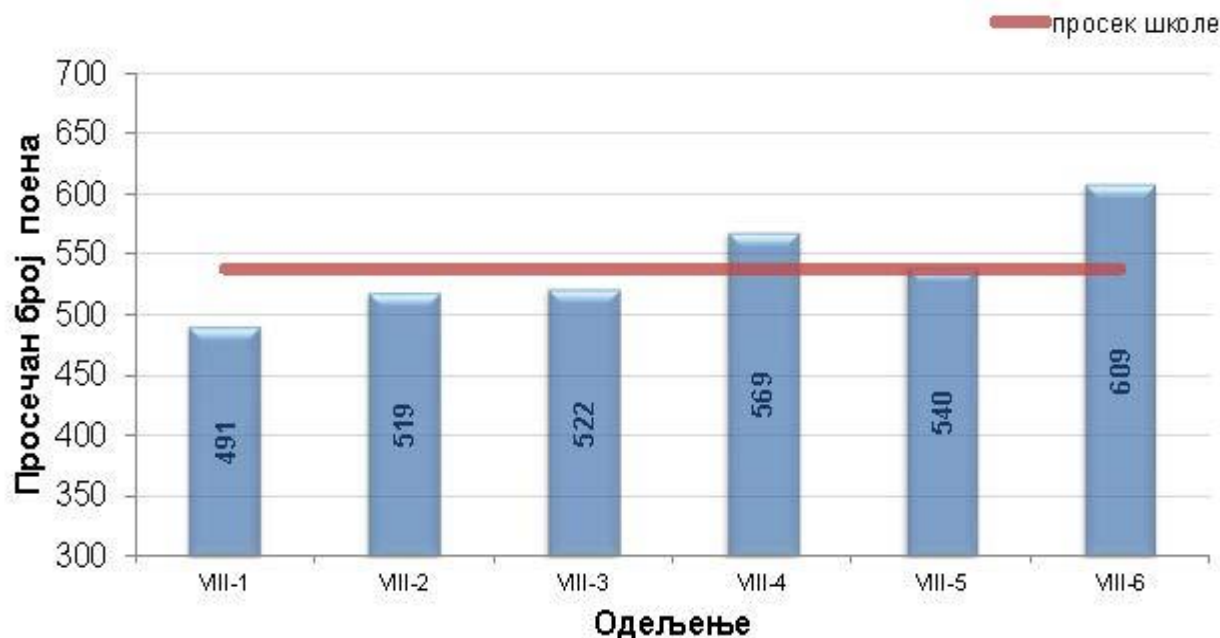
У сваком случају, на основу свега горе наведеног, говоримо о делимичном (не потпуном) присуству индикатора 3.1.6. (Ученици који добијају додатну образовну

подршку постижу очекиване резултате на завршном испиту у односу на индивидуалне циљеве/исходе учења).

Индикатор 3.1.7.

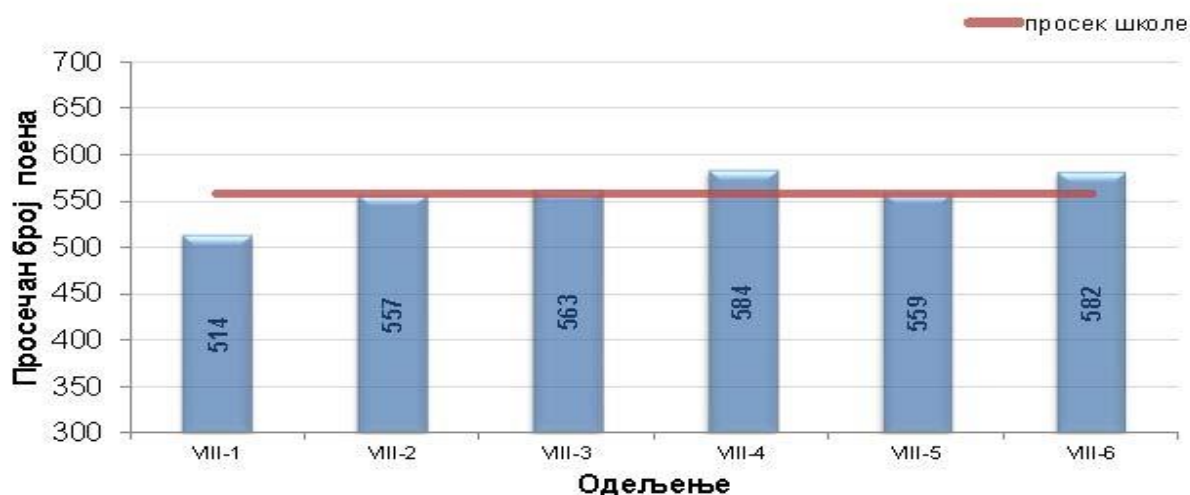
Просечна постигнућа одељења на тестовима из српског/матерњег језика и математике су уједначена.

Просечна постигнућа ученика на нивоу одељења

Слика 16 – Просечна постигнућа ученика на нивоу одељења – математика (2017/18)

Просечна постигнућа ученика на нивоу одељења

Слика 17 – Просечна постигнућа ученика на нивоу одељења – српски (2017/18)

Слика 18 – Просечна постигнућа ученика на нивоу одељења – математика (2018/19)

Слика 19 – Просечна постигнућа ученика на нивоу одељења – српски (2018/19)

Слика 20 – Просечна постигнућа ученика на нивоу одељења – математика (2019/20)

Слика 21 – Просечна постигнућа ученика на нивоу одељења – српски (2019/20)

Анализе Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања – Извештаји о резултатима завршног испита на крају основног образовања и васпитања (слике 16 – 21) пружају нам графички приказ просечних постигнућа ученика на нивоу одељења, као и поређење одељења за изабрани предмет, за последње три школске године (2017/18; 2018/19; 2019/20).

Када је у питању школска 2017/18 (предмет математика; слика 16) резултати нам показују да просечна постигнућа и нису баш уједначена (разлика између одељења са најслабијим и најбољим постигнућем износи 118 мерних јединица – што ће рећи да је одељење са најбољим постигнућем за скоро 20 процената постигло бољи резултат од одељења са најслабијим постигнућем; одељења VIII/1 и VIII/6; с тим да је одељење VIII/1 постигло резултат испод републичког просека, као и испод просека школе). Када је у питању српски језик (иста година) резултати различитих одељења мање-више су уједначени – највећа разлика износи око 10% са тим да су постигнућа свих одељења изнад републичког просека).

Када су следеће две године у питању (и резултати са завршних испита) ситуација у погледу уједначености резултата на завршним испитима је нешто боља. Што се тиче математике (2018/19, као и 2019/20; слике 18 и 20) – резултати са ова два завршна испита показују нам да су просечна постигнућа одељења на тестовима из математике (мање-више) уједначена (постигнућа свих одељења у обе посматране године су изнад републичког просека. Осим тога највећа разлика – између „најлошијег“ и „најбољег“ одељења на тестовима из математике не прелази 10 %.

Када је у питању други посматрани предмет (српски језик) школске 2018/19, као и 2019/20 (слике 19 и 21) резултати са ова два завршна испита показују нам различите слике. Прва година 2018/19 – показује нам да су просечна постигнућа одељења на тестовима из српског језика веома уједначена (постигнућа свих одељења у обе посматране године су изнад републичког просека и разлике међу одељењима су минималне). Последња посматрана година (шк. 2019/20 – слика 21) указује на извесне разлике; не тако мале; разлика просечних постигнућа одељења – „најбољег“ и „најлошијег“ износи скоро 20% (с тим да је просечно постигнуће „најлошијег“ одељења и испод републичког просека и далеко испод просека округа)

Све у свему, на основу свега горе изнетог, можемо закључити о (не)потпуном присуству индикатора **индикатора 3.1.7**. На крају следи детаљна анализа.

СТАНДАРД (3.2)

Школа континуирано доприноси бољим образовним постигнућима ученика

Индикатори који указују на оствареност стандарда 3.2

3.2.1. Резултати праћења образовних постигнућа користе се за даљи развој ученика.

3.2.2. Ученици којима је потребна додатна образовна подршка остварују постигнућа у складу са индивидуалним циљевима учења/прилагођеним образовним стандардима.

3.2.3. Ученици су укључени у допунску наставу у складу са својим потребама.

3.2.4. Ученици који похађају допунску наставу показују напредак у учењу.

3.2.5. Ученици који похађају часове додатног рада остварују напредак у складу са програмским циљевима и индивидуалним потребама.

3.2.6. Школа реализује квалитетан програм припреме ученика за завршни испит.

3.2.7. Резултати иницијалних и годишњих тестова и провера знања користе се у индивидуализацији подршке у учењу.

3.2.8. Резултати националних и међународних тестирања користе се функционално за унапређивање наставе и учења.

Индикатор 3.2.1.

Резултати праћења образовних постигнућа користе се за даљи развој ученика.

Овај индикатор процењиван је на основу школске документације (педагошке свеске наставника, као и остала документација; као и разговори како са наставницима разредне, тако и са наставницима предметне наставе). Праћење

образовних постигнућа ученика омогућено је путем формативног оцењивања (шта је ученик постигао и шта треба даље да усвоји, праћењем колико је ученик активан на часу, колико је одговоран према обавезама, оценама које постиже, постигнућа ученика након писмених провера знања, усмени одговори, самосталност у раду, вредновање постигнућа ученика на крају неке програмске целине...). Подаци о томе евидентирани су у дневнику образовно васпитног рада, досијеима ученика и педагошкој документацији наставника. На основу добијених резултата о степену савладаности наставних садржаја, наставници су прилагођавали свој рад потребама одељења, односно појединца, и користили их као основу за подстицање развоја ученика. Оно што, чини се, недостаје је повећано обраћање пажње на прелазак деце са разредне на предметну наставу. У складу са тим требало би и оснаживати чвршће повезивање наставника разредне и предметне наставе по питању деце која прелазе са разредне на предметну наставу (у циљу континуираног развоја детета), као и касније праћење (и детектовање) даровите деце.

Индикатор 3.2.2.

Ученици којима је потребна додатна образовна подршка остварују постигнућа у складу са индивидуалним циљевима учења/прилагођеним образовним стандардима.

Овај индикатор процењиван је на основу евалуације индивидуалних образовних планова, постигнућа на завршном испиту, као и на основу извештаја Тима за инклузивно образовање школе, али и разговорима са родитељима ученика за које су рађени индивидуални образовни планови. Додатна образовна подршка, пружена је и одређеном броју ученика за које су рађени прилагођени планови (ИОП-1). Највећи број ученика из ове групе долази из редова мањинских група. Услед многобројних фактора (побројаних раније у тексту) деца из те групације (у просеку) не остварују очекивана постигнућа (а то је достизање бар основног нивоа стандарда постигнућа учења). Чини се да проблем проистиче из недовољне међусекторске сарадње (школа – локална заједница – центар за социјални рад) и да је потребно, уз заједничко садејство свих расположивих снага, радити на подизању мотивације за школу припадника националних мањина и освешћивању значаја школовања као неопходног предуслова квалитетнијег живота.

3.2.3. Ученици су укључени у допунску наставу у складу са својим потребама.

3.2.4. Ученици који похађају допунску наставу показују напредак у учењу.

Следећа два индикатора биће заједно анализирана. На допунску наставу се позивају ученици који имају тешкоће у савладавању градива или не показују задовољавајуће резултате на проверама знања (недовољне и довољне оцене). То јесте процена предметног наставника, али и самих ученика. Понекад ученици долазе на допунску наставу како би лакше разумели и увежбали одређену област и, чим савладају ту област, престају да долазе на допунске часове. У нижим разредима у допунску наставу укључени су ученици који нису усвојили знања на основном нивоу образовних стандарда за крај првог циклуса обавезног образовања. Часови се реализују једном недељно из оног предмета за којим се укаже потреба, а глобалним планом предвиђају се они садржаји за које се сматра да ће ученицима бити потребно више времена. На основу сагледаних потреба допунским радом у оквиру ефикаснијих организационих форми (рад у малој групи, индивидуални рад и сл.) помаже се ученицима да постигну позитиван успех и пружа се индивидуална помоћ ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја у оквиру својих могућности. Један од уочених недостатака (везан за допунску наставу) је, по речима самих наставника, и недовољна укљученост ученика (који имају могућност да се укључе у допунску наставу али је не користе у потпуности; другим речима не похађају је баш сви који би требало да је похађају) и, чини се, да је потребна чвршћа сарадња на релацији предметни наставник – родитељ – ученик у циљу побољшања ефекта допунске наставе.

Индикатор 3.2.5.

Ученици који похађају часове додатног рада остварују напредак у складу са програмским циљевима и индивидуалним потребама.

Додатна настава се организује за ученике који показују одличне резултате и посебно интересовање за одређене предмете односно за продубљивање и проширивање знања. Иницијативу за похађање додатне наставе покреће предметни наставник, али се ученици самостално опредељују за овај вид наставе и остају у њему онолико времена колико то желе. Програм рада се утврђује са ученицима, у складу са њиховим интересовањима, а однос наставника и ученика у додатном раду је сараднички, непосреднији него у редовној настави. Учествујући у додатном раду

ученици се оспособљавају за стваралачки рад, често самостално истражују разне изворе и траже објашњења за одређене појаве. Ови ученици су најчешће и учесници такмичења, конкурса, смотри, приредби и др. И на основу великог броја награда на такмичењима (окружна, републичка) у последњим годинама можемо тврдити да је овај индикатор у потпуности присутан.

Индикатор 3.2.6.

Школа реализује квалитетан програм припреме ученика за завршни испит

Школа реализује програм припреме ученика за завршни испит. Ученици се припремају за завршни испит током читавог школовања, а најинтензивније у осмом разреду. Наставници редовно држе припремну наставу из српског језика, математике, историје, географије, физике, хемије и биологије (о чему постоји редовна документација у дневницима васпитно-образовног рада). Овај индикатор је у потпуности остварен (о чему сведоче и резултати са завршног испита који су детаљно анализирани раније у тексту; анализе Завода за вредновање квалитета образовања и васпитања које се односе на постигнућа на завршном испиту).

Индикатор 3.2.7.

Резултати иницијалних и годишњих тестова и провера знања користе се у индивидуализацији подршке у учењу.

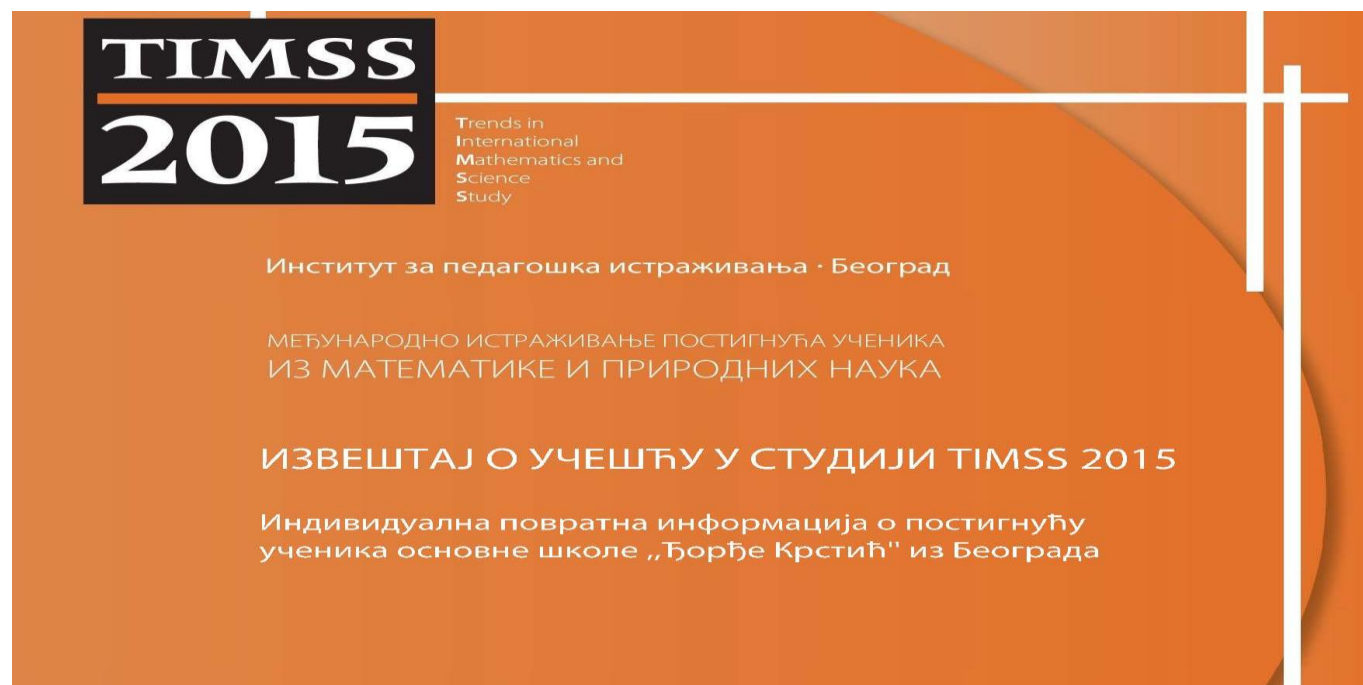
Резултати иницијалних и годишњих тестова и провера знања користе се у индивидуализацији подршке у учењу. На почетку сваке школске године, традиционално, са ученицима се раде иницијални тестови при чему, на основу добијених резултата, наставници планирају свој рад у току школске године. На крају школске године раде се годишњи тестови у циљу провере степена савладаности наставних садржаја предвиђених за одређени разред. (у дневницима васпитно-образовног рада постоји документација о иницијалним и годишњим тестовима из српског језика и математике).

Индикатор 3.2.8.

Резултати националних и међународних тестирања користе се функционално за унапређивање наставе и учења.

Наша школа може се похвалити учешћем у међународном истраживању (ТИМСС) 2015. ТИМСС (Trends In International Mathematics and Social Sciences) бави се

постигнућем ученика из математике и природних наука и спроводи се сваке 4 године. Постигнућа се испитују на два узрасна нивоа (4. и 8. разред).

ТИМСС задаци испитују постигнуће у три когнитивна домена: знање (познавање чињеница, концепата, процедура), примена (примена знања током решавања проблема) и резонување (превазилази домен решавања рутинских проблема и улази у домен непознатих, комплексних садржаја).

Постигнуће школе се може видети на сликама испод:

МАТЕМАТИКА: ДОМЕНИ ЗНАЊА

Графикон 4. Постигнуће ученика ваше школе према доменима знања у области математике у поређењу са националним и међународним просеком

МАТЕМАТИКА: КОГНИТИВНИ ДОМЕНИ

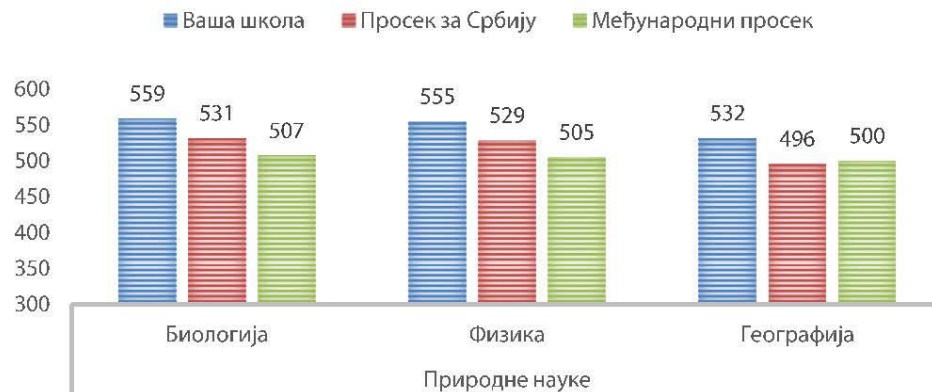

Графикон 5. Постигнуће ученика ваше школе према когнитивним доменима у области математике у поређењу са националним и међународним просеком

Кад је у питању меморисано знање из математике, његова примена и математичко резоновање наши ученици су показали изнадпросечне резултате и на нивоу Србије и на међународном нивоу. Слично важи и за област природних наука.

На графикону 7 приказано је просечно постигнуће ученика ваше школе према **доменима знања** у области природних наука упоређено са просечним постигнућем на нивоу Србије и постигнућем целокупног међународног узорка.

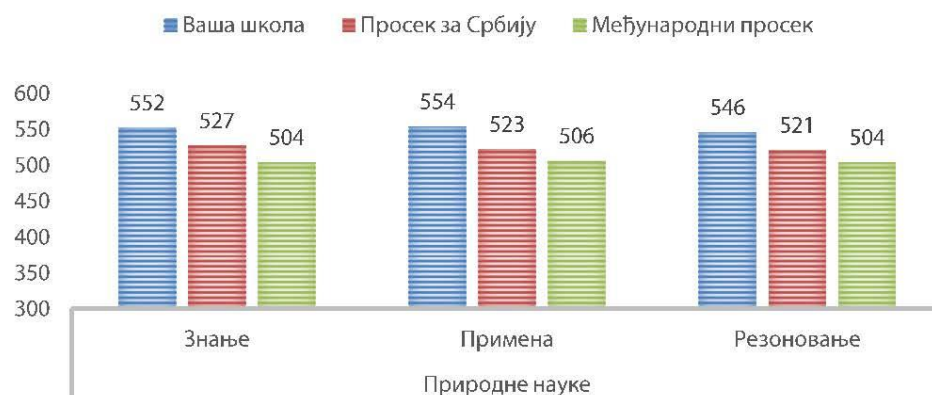
ПРИРОДНЕ НАУКЕ: ДОМЕНИ ЗНАЊА

Графикон 7. Постигнуће ученика ваше школе према доменима знања у области природних наука у поређењу са националним и међународним просеком

На Графикону 8 приказано је просечно постигнуће ученика ваше школе према **когнитивним доменима** у области природних наука, као и поређење просечног постигнућа ученика ваше школе са просечним постигнућем на националном и међународном нивоу.

ПРИРОДНЕ НАУКЕ: КОГНИТИВНИ ДОМЕНИ

Графикон 8. Постигнуће ученика ваше школе према когнитивним доменима у области природних наука у поређењу са националним и међународним просеком

Планирано је и да два одељења 4. разреда наше школе, у току школске 2020/2021., учествују у ПИРАС (Progres in International Reading Literacy Stady) истраживању. ПИРАС 2021 је пето међународно истраживање ученичких постигнућа у низу које организује ИЕА. Посвећено је унапређивању наставе и процеса разумевања читања код ученика четвртог разреда. ПИРАС обезбеђује међународно упоредиве податке о постигнућима деце у читању након четири године школовања. Читање је вероватно најважнија вештина коју дете може да развије и круцијална је за постизање успеха како у школи, тако и касније у животу. Добијени подаци, свакако, биће искоришћени за даље унапређивање наставе и учења.

Завршни коментар – област ОБРАЗОВНА ПОСТИГНУЋА

Дату област квалитета рада (образовна постигнућа) описују 2 стандарда (стандарди су искази о квалитетној пракси или условима у којима она може бити остварена и исказују се преко индикатора - мерљивих компоненти стандарда).

- ❖ Резултати ученика на завршном испиту показују оствареност стандарда постигнућа наставних предмета
- ❖ Школа континуирано доприноси бољим образовним постигнућима ученика

Први стандард (Резултати ученика на завршном испиту показују оствареност стандарда постигнућа наставних предмета) процењиван је на основу присуства/одсуства 7 индикатора. Од 7 процењиваних индикатора у потпуности је присутно 5 индикатора (индикатори 3.1.1, 3.1.2, 3.1.3, 3.1.4, 3.1.5) док су остала два индикатора (3.1.6. и 3.1.7) присутна у одређеној мери (један у мањој, други у већој мери). Ова два индикатора биће детаљније образложена и биће представљене мере за њихово побољшање.

Индикатор 3.1.6. - Ученици који добијају додатну образовну подршку постижу очекиване резултате на завршном испиту у односу на индивидуалне циљеве/исходе учења.

За ученике за које су рађени прилагођени планови карактеристично је (у највећем броју случајева) да не постижу очекиване резултате на завршном испиту у односу на индивидуалне циљеве/исходе учења.. Највећи број ученика из ове групе долази из редова мањинских група за које је карактеристичан (нажалост) не баш

позитиван однос према образовању, изостанак подршке за образовање, немотивисаност, нередовно похађање школе, велика вероватноћа напуштања школе пре њеног завршетка... Сви ови побројани фактори и те како утичу на чињеницу да деца из те групације (у просеку) не постижу очекиване резултате на завршном испиту у односу на индивидуалне циљеве/исходе учења (а то је достизање бар основног нивоа стандарда постигнућа).

Предлог мера за побољшање:

1. Оснаживање родитеља ромске деце за редовнијим похађањем школе њихове деце
2. Боља сарадња на нивоу одељењских већа по питању ромске деце (размена информација о деци, укључивање одељенског старешине нижих разреда...)
3. Правовремена реакција школе на изостанке ромске деце
4. Едукација наставника за пружање индивидуализоване подршке и израду програма подршке
5. Побољшање сарадње са ЦСР - Чукарица

Индикатор 3.1.7.- Просечна постигнућа одељења на тестовима из српског/матерњег језика и математике су уједначена

По питању овај индикатора (у три анализиране године) дошло је до извесног одступања у погледу уједначености резултата на завршним тестовима из матерњег језика и математике. Примећене су разлике просечних постигнућа одељења (у појединим случајевима разлика између „најбољег“ и „најлошијег“ одељења (и за математику и за матерњи језик) износи скоро 20% (с тим да је просечно постигнуће „најлошијег“ одељења и испод републичког просека и далеко испод просека округа).

Предлог мера за побољшање:

1. Уједначавање планова и припрема завршних испита за све предмете
2. Оснаживање сарадње међу предметним наставницима (истог предмета)

Други стандард (Школа континуирано доприноси бољим образовним постигнућима ученика) процењиван је на основу присуства/одсуства 8 индикатора. Од 8 процењиваних индикатора у потпуности је присутно 5 индикатора (индикатори 3.2.1, 3.2.5, 3.2.6, 3.2.7, 3.2.8) док су преостала три индикатора (3.2.2, 3.2.3. и 3.2.4) присутна у одређеној мери (не у потпуности).

Ова три индикатора (услед међусобне испреплетености и повезаности) биће детаљније заједно образложена и биће представљен сет мера за њихово побољшање.

Индикатор 3.2.2. - Ученици којима је потребна додатна образовна подршка остварују постигнућа у складу са индивидуалним циљевима учења/прилагођеним образовним стандардима.

Индикатор 3.2.3. - Ученици су укључени у допунску наставу у складу са својим потребама.

Индикатор 3.2.4. Ученици који похађају допунску наставу показују напредак у учењу.

За ученике којима је потребна додатна образовна подршка (у виду прилагођених образовних планова) било је речи у ранијим деловима текста. Овде ће бити нешто више речи о ученицима укљученим у допунску наставу.

У допунску наставу укључени су ученици који нису усвојили знања на основном нивоу образовних стандарда за крај првог циклуса обавезног образовања. На основу сагледаних потреба допунским радом у оквиру ефикаснијих организационих форми помаже се ученицима да постигну позитиван успех и пружа се индивидуална помоћ ученицима у учењу и бољем разумевању наставних садржаја у оквиру својих могућности. Један од уочених недостатака (везан за допунску наставу) је недовољна укљученост ученика (који имају могућност да се укључе у допунску наставу али је не користе у потпуности; другим речима не похађају је баш сви који би требало да је похађају.

Предлог мера за побољшање (односи се на сва три индикатора):

1. Оснаживање сарадње на релацији родитељ - наставник – ученик по питању допунске наставе
2. Већа укљученост родитеља
3. Повећање мотивације ученика за похађањем допунске наставе
4. Ефикасније организационе форме (рад у малим групама, индивидуални рад и сл.)

4. ОБЛАСТ

ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА

Подршка ученицима, као једна од важних области вредовања квалитета рада установе, огледа се у мерљивом приказу пружања подршке свим ученицима (и онима најбољим и оним мање успешним), подстицању свеобухватног развоја ученика (личног, социјалног и професионалног), промоцији здравих стилова живота, заштити човекове околине и одрживог развоја, ефикасној (на потребе ученика одговореној) понуди ваннаставних активности, сарадњи са релевантним институцијама и појединцима у подршци ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима, (не)постојању механизма за откривање даровитих ученика...

У овој области самовредновања – **ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА** – следећа 3 стандарда су дати као аспекти који описују дату област квалитета рада:

4.1	У школи функционише систем пружања подршке свим ученицима
4.2	У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика
4.3	У школи функционише систем подршке ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима.

Извори доказа (за област ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА):

- ❖ Непосредан увид у наставни процес (образац за посматрање и вредновање школског часа - област квалитета НАСТАВА И УЧЕЊЕ)
- ❖ Упитници (за ову прилику - вредовање квалитета рада установе: област Подршка ученицима специјално су били креирани упитници за три групе испитаника (наставници-учитељице; родитељи, ученици) којима је мерено присуство индикатора.
- ❖ Школска документација (дневници васпитно-образовног рада, Школски програм, Годишњи план рада школе, Школски развојни план, планови за додатну образовну подршку...), разговори са наставницима...

➤ План за самовредновање

- ✓ **Активности:** анализа документације (анализе Образаца о посећеним часовима – директор, педагог); анализа свих коришћених упитника, анализа школске документације, евалуација ИОП-а)
- ✓ **Време реализације:** школска 2021/ 2022. година
- ✓ **Инструменти:** креирани упитници за три групе испитаника, Обрасци о посећеним часовима, Извештаји о посећеним часовима – настава на даљину; (од понедељка 30. октобра до петка 18. децембра 2020, ученици од 5. до 8. разреда наставу су пратили на даљину која се одвијала у Google учионицама - посећених 208 часова у Google учионицама)

За потребе испитивања ове области самовредновања – вредовања квалитета рада установе креирана су два упитника са циљем мерења присуства индикатора (мерљиве компоненте стандарда). Пошто је истраживање обављено у школској 2021/22 школској години, услед придржавања прописаних мера, сви упитници дистрибуирани су online (Google forms).

Први од ова два упитника креиран је за прву групу испитаника – родитељи. Део који се односи на ову област садржи укупно 11 ајтема. У истраживању је учествовало укупно 133 родитеља из (укупно) 10 одељења и то по два одељења четвртог, петог, шестог, седмог и осмог разреда. Пошто је у школи „Ђорђе Крстић“ настава организована у две смене (тзв плавој која обухвата индексе одељења 1,2,3 у свим разредима и тзв. црвеној која обухвата индексе одељења 4,5,6 у свим разредима) бирани су родитељи из обе смене (по једно одељење и из плаве и из црвене смене).

Други упитник био је намењен самим ученицима. Представља део ширег упитника дистрибуираног ученицима (укупно 360 ученика – по 4 одељења петог, шестог, седмог и осмог разреда: 82 – V; 108 – VI; 89 – VII; 81 – VIII).

СТАНДАРД (4.1)

У школи функционише систем пружања подршке свим ученицима

Оствареност овог стандарда (4.1) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације

Индикатори који указују на оствареност стандарда 4.1

4.1.1. Школа предузима разноврсне мере за пружање подршке ученицима у учењу

4.1.2. Школа предузима разноврсне мере за пружање васпитне подршке ученицима

4.1.3. На основу анализе успеха и владања предузимају се мере подршке ученицима

4.1.4. У пружању подршке ученицима школа укључује породицу односно законске заступнике

4.1.5. У пружању подршке ученицима школа предузима различите активности у сарадњи са релевантним институцијама и појединцима.

У већој мери регистровано је присуство свих **индикатора који указују на стандард 4.1.**

Доказ за то представљају одговори различитих група испитаника (на тврдњу „Школа предузима разноврсне мере за пружање подршке ученицима у учењу (допунска настава, додатна настава, припремна настава)” – одговори ће бити касније приказани у табели! Такође, планови рада наставника потврђују примену различитих облика подршке ученицима (планови индивидуализације, индивидуали образовни планови, задаци различитог нивоа сложености, конструктивни разговори са ученицима, радионице које се реализују на часовима одељењске заједнице, додатна, допунска, припремна настава, припрема за такмичења...)

Школа предузима разноврсне мере за пружање васпитне подршке ученицима (**индикатори 4.1.2; 4.1.3.; 4.1.4**), успостављањем јасних правила понашања на почетку школске године уз међусобну сарадњу родитеља, ученика и запослених, и упознавањем свих актера образовања са истим. Школе предузима неопходне мере уколико дође до кршења прописаних правила (појачан васпитни рад, друштвено-користан рад, сарадња са родитељима, сарадња са институцијама и установама...). Велику васпитну улогу имају и часови одељенског старешине, рад ученичког парламента и вршњачког тима за насиље, на којима се реализују разноврсне радионице са темом толеранције, ненасиља, дечјих права. На основу анализе успеха и владања предузимају се мере подршке ученицима – анализа успеха и дисциплине ради се квартално, за свако тромесечје и полугодиште. Један од главних недостатака, који треба овде споменути, је и недостатак индивидуалних планова за даровиту децу (ИОП-3). Чини се да је нагласак на задовољавање образовних потреба деце која спорије напредују; док је категорија надарене (и креативне) деце некако остављена по страни (они, углавном, своју надареност исказују учешћима на разним такмичењима...)

При преласку из једног у други циклус образовања (са разредне на предметну наставу), организују се часови за ученике четвртог разреда на којима се они упознају за предметима које ће изучавати у наредном разреду, као и са наставницима који ће им предавати, а самим тим им се олакшава прелазак са разредне на предметну наставу.

СТАНДАРД (4.2)

У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика

Оствареност овог стандарда (4.2) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације

Индикатори који указују на оствареност стандарда 4.2

4.2.1. У школи се организују програми/активности за развијање социјалних вештина (конструктивно решавање проблема, ненасилна комуникација...).

4.2.2 На основу праћења укључености ученика у ваннаставне активности и интересовања ученика, школа утврђује понуду ваннаставних активности.

4.2.3. У школи се промовишу здрави стилови живота, права детета, заштита човекове околине и одрживи развој.

4.2.4. Кроз наставни рад и ваннаставне активности подстиче се професионални развој ученика, односно каријерно вођење и саветовање.

Овај стандард такође је у највећој мери остварен (на основу присуства свих индикатора који указују на њега).

На часовима одељењске заједнице организују се програми/активности за развијање социјалних вештина (конструктивно решавање проблема, ненасилна комуникација, толеранција, разумевање, равноправност). Такође, у школи се организују и тзв. [СЕЛ \(Социјално-Емоционално учење\) радионице](#) - процес кроз који деца стичу и ефикасно примењују знања, ставове и вештине потребне за разумевање и управљање емоцијама, постављају и постижу позитивне циљеве, осећају и показују емпатију, успостављају и одржавају добре односе, те доносе одговорне одлуке). Другим речима циљ овог сета радионица је усвајање и унапређење социјално-емоционалних компетенција (скуп вештина које детету омогућава ефикасну социјалну интеракцију) односно социјално-емоционално учење!

Даље, у различитим месецима обележавају се значајни датуми уз активно учешће свих актера школског живота. Октобар месец је резервисан за обележавање Дечје недеље, али промовисање здравих стилова живота (као нпр. [Дан јабуке...](#)). У новембру је централна манифестација [Дан детета](#) (20. новембар као дан када су донете и Декларација – 1959 и Коневенција - 1989 о Правима детета) у коме веома активну улогу има Вршњачки тим за борбу против насиља. Такође се веома активно ради на борби против вршњачког насиља ([Дан ружичастих мајица](#)). На основу праћења укључености ученика у ваннаставне активности и интересовања ученика, школа утврђује понуду ваннаставних активности. У школи се промовишу здрави стилови живота (заштита човекове околине и одрживи развој: [Рециклажа није само реч](#), [Дан планете Земље](#), [Светски дан воде...](#)).

Кроз наставни рад и ваннаставне активности подстиче се професионални развој ученика, односно каријерно вођење и саветовање (многобројен секције које постоје у школи...; као и кроз професионалну оријентацију која се, сваке године, организује са ученицима осмог разреда пред упис у средњу школу.

СТАНДАРД (4.3)

У школи функционише систем подршке ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 4.3

4.3.1. Школа ствара услове за упис ученика из осетљивих група.

4.3.2. Школа предузима мере за редовно похађање наставе ученика из осетљивих група.

4.3.3. У школи се примењује индивидуализовани приступ/индивидуални образовни планови за ученике из осетљивих група и ученике са изузетним способностима.

4.3.4. У школи се организују компензаторни програми/активности за подршку учењу за ученике из осетљивих група.

4.3.5. Школа има успостављене механизме за идентификацију ученика са изузетним способностима и ствара услове за њихово напредовање (акцелерација; обогаћивање програма).

4.3.6. Школа сарађује са релевантним институцијама и појединцима у подршци ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима

У школи функционише систем подршке ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима – добро остварен стандард (не у потпуности).

У школи има доста ученика из ромских и хранитељских породица, као и из осетљивих друштвених група. У сарадњи са родитељима и Центром за социјални рад, школа предузима мере да ученици из осетљивих група редовно похађају наставу. У школи се примењује индивидуализовани приступ/индивидуални образовни планови за ученике из осетљивих група. Школа сарађује са релевантним институцијама и појединцима у подршци ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима. Потребно је побољшати механизме за идентификацију ученика са изузетним способностима који ће резултирати много већим бројем индивидуалних планова за даровиту децу (ИОП-3).

Завршни коментар – област ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА

Дату област квалитета рада (Подршка ученицима) описују 3 стандарда (стандарди су искази о квалитетној пракси или условима у којима она може бити остварена и исказују се преко индикатора - мерљивих компоненти стандарда).

- ❖ *У школи функционише систем пружања подршке свим ученицима*
- ❖ *У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика*
- ❖ *У школи функционише систем подршке ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима*

Када је у питању први стандард (***У школи функционише систем пружања подршке свим ученицима***) из свега наведеног раније у тексту (као и на основу одговора родитеља и самих ученика) закључујемо о делимичној (не потпуној) остварености стандарда. Упркос примени различитих облика подршке ученицима (планови индивидуализације, индивидуални образовни планови, задаци различитог нивоа сложености, конструктивни разговори са ученицима, радионице које се реализују на часовима одељењске заједнице и под вођством ПП службе, додатна, допунска, припремна настава, припрема за такмичења...) оно што недостаје (за потпуну оствареност овог стандарда) је недостатак (непримењивање) механизма за идентификацију даровите деце који резултира недовољним бројем ИОП-а 3. Чини се да је нагласак на задовољавању образовних потреба деце која слабије напредују; док су они други „остављени“ да се сами сналазе или да, евентуално кроз разна такмичења, искажу своје потенцијале (освајањем награда на такмичењима највишег нивоа).

Други стандард (***У школи се подстиче лични, професионални и социјални развој ученика***) је на основу свега изреченог у потпуности остварен. Многобројне активности које се организују у школи, као и постојање многобројних секција (формираних на основу интересовања ученика) у великој мери поспешују лични, професионални и социјални развој дученика

Трећи стандард (***У школи функционише систем подршке ученицима из осетљивих група и ученицима са изузетним способностима***), једнако као и први, није у потпуности остварен. Без обзира на број деце из осетљивих група која похађају школу (и чији број из године у годину расте, укључујући и децу која долазе из других земаља – ратом погођених подручја) механизам подршке ученицима са изузетним способностима (даровитој деци) изостаје. Акцелерација – обогаћивање програма (ИОП 3) готово да је више изузетак него правило. Ту и тамо појави се неки

ИОП-3 (углавном за децу са посебним музичким способностима) али је на нивоу школе миноран број обогаћених програма. У складу са тим изостаје и сарадња са релевантним институцијама које могу пружити помоћ у правилном усмеравању даровите деце (ученика са изузетним способностима) као напр. Центар за таленте...

Предлог мера за побољшање (односи се на целу област ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА):

1. Упознавање наставника са механизмима за идентификацију даровитих ученика
2. Оснаживање наставника за примену механизма идентификације и израду ИОП-а 3
3. Већа укљученост родитеља у ваннаставне активности и акције које орагнизује школа а које доприносе свеобухватном развоју ученика
4. Ефикасније организационе форме (рад у малим групама, индивидуални рад и сл.) као за ученике из осетљивих група тако и за категорије даровите деце

ДОДАТАК – упитници коришћени у истраживању

412 РОДИТЕЉА

1	2	3	4			
нетачно/ није присутно	у мањој мери тачно/ присутно	у већој мери тачно/присутно	тачно/присутно у потпуности			
УПИТНИК ЗА РОДИТЕЉЕ (ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА) – одговори %			1	2	3	4
1. Школа предузима разноврсне мере за пружање подршке ученицима у учењу (допунска настава, додатна настава, припремна настава)			3	20,7	36	40,3
2. Школа предузима разноврсне мере за пружање васпитне подршке ученицима			7	30,1	38	24,9
3. У пружању подршке ученицима школа укључује породицу			6	22,4	40,2	31,4
4. Школа пружа подршку ученицима при преласку и одабиру средње школе, подстиче професионални развој ученика (рад на професионалној оријентацији ученика, организовање посета школи од стране различитих образовних профила – занимања, организовање посета ученика одређеним институцијама у циљу упознавања са одређеним занимањем)			17,1	29,6	32,5	20,8
5. Упознат/а сам са садржајем Правилника који регулишу мере, начин и поступке заштите безбедности ученика (конвенција о правима детета, правилник о поступању установе у случају дискриминације, правилник о поступању установе у случају насиља, правилник о друштвено корисном раду, правилник о васпитним и васпитно дисциплинским мерама)			14,2	27,3	30,5	28
6. У школи се организују активности за развијање социјалних вештина (ненасилна комуникација, конструктивно решавање проблема, превенција насиља, промовисање толеранције...).			15,2	31,9	33,2	19,7
7. Школа укључује ученике у ваннаставне активности (секције, трибине, обележавање значајних датума, приредбе,...).			7,1	24,9	35,8	32,2
8. Школа даје ученицима понуду ваннаставних активности у складу са њиховим интересовањима			18,6	33,3	26,4	21,7
9. У школи се промовишу здрав стил живота, права детета, заштита човекове околине			10,4	29,4	33,8	26,4
10. Сматрам да је моје дете сигурно и безбедно у школи			7,4	21,7	48,9	22
11. Школа ствара услове за упис ученика из осетљивих група (ромске породице, непотпуне породице, хранитељске породице) и предузима мере да ти ученици редовно похађају наставу (бесплатни уџбеници, бесплатне ужине, превоз до школе...)			1,3	15,3	34,8	48,6
УПИТНИК ЗА УЧЕНИКЕ (ПОДРШКА УЧЕНИЦИМА) - %			ДА		НЕ	
1. У школи се организују активности усмерене на здраве стилове живота, права детета, заштиту човекове околине...			66,4		33,6	
2. Кроз наставни рад и ваннаставне активности подстиче се професионално, каријерно вођење ученика			61,7		38,3	
3. У школи се организују активности усмерене на ненасилну комуникацију, конструктивно решавање проблема, безбедност ученика, промоцију толеранције и недискриминације			71,7		28,3	

360 ученика – по 4 одељења (82 – V; 108 – VI; 89 – VII; 81 – VIII)

5. ОБЛАСТ

ЕТОС

Етос, као једна од области вредовања квалитета рада установе, огледа се у мерљивом приказу добрих међуљудских односа унутар школе, промоцији резултата као ученика тако и наставника, усавршавању и функционисању система заштите од насиља, подстицању сарадње и кооперативног рада на свим нивоима, као и чињење напора да школа постане центар иновација и васпитно-образовне изузетности.

У овој области самовредновања – **ЕТОС** – следећих 5 стандарда су дати као аспекти који описују дату област квалитета рада:

5.1.	Успостављени су добри међуљудски односи.
5.2.	Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу.
5.3.	У школи функционише систем заштите од насиља.
5.4.	У школи је развијена сарадња на свим нивоима.
5.5.	Школа је центар иновација и васпитно-образовне изузетности.

Извори доказа (за област ЕТОС):

Технике	Инструменти
1. Анализирање документације	Дневници образовно – васпитног рада, извештаји и записници о раду актива, тимова, већа, сајт школе, школски блогови Годишњи план рада школе за школску 2020/2021, Школски програм, Школски развојни план, Записници Наставничког већа, записници Савета родитеља, евиденција о такмичењима ученика за школску 2018/2019, 2020/21

2. Посматрање	Чек листа, скала процене за наставнике и родитеље, упитник за ученике
---------------	---

➤ **План за самовредновање**

- ✓ **Време реализације:** школска 2021/ 2022. година
- ✓ **Инструменти:** креирани упитници за две групе испитаника (родитељи, ученици),

За потребе испитивања ове области самовредновања – вредовања квалитета рада установе креирана су два упитника са циљем мерења присуства индикатора (мерљиве компоненте стандарда). Пошто је истраживање обављено у школској 2021/22 школској години, услед придржавања прописаних мера, сви упитници дистрибуирани су online (Google forms).

Први од ова два упитника креиран је за прву групу испитаника – родитељи. Део који се односи на ову област садржи укупно 7 ајтема. У истраживању је учествовало укупно 416 родитеља (упитник је попуњаван он-лајн).

Други упитник био је намењен самим ученицима. Представља део ширег упитника дистрибуираног ученицима и садржи 6 ајтема (укупно 360 ученика – по 4 одељења петог, шестог, седмог и осмог разреда: 82 – V; 108 – VI; 89 – VII; 81 – VIII).

СТАНДАРД (5.1)

Успостављени су добри међуљудски односи.

Оствареност овог стандарда (5.1) мерена је присуством (одсуством) 4 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора две групе испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 5.1

5.1.1. У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих.

5.1.2. За дискриминаторско понашање у школи доследно се примењују мере и санкције.

5.1.3. За новопридошле ученике и запослене у школи примењују се разрађени поступци прилагођавања на нову школску средину.

5.1.4. У школи се користе различите технике за превенцију и конструктивно решавање конфликта

Први стандард (5.1) је у већој мери остварен. Школа поседује [Правилник о понашању наставника, ученика, родитеља, пратилаца ученика, помоћног техничког особља, припадника обезбеђења и школског полицајца](#), као и [Правилник о правима, обавезама и одговорности ученика основне школе «Ђорђе Крстић» – Београд](#). У школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих (како запослених тако и ученика). У прилог томе 86,6% родитеља се у већој мери или у потпуности сложило са тврдњом: „Упознат/а сам са правилима понашања и кућним редом у школи“.). Даље, 88% анкетираних ученика је позитивно одговорило на тврдњу да: „У школи постоје дефинисана правила понашања“. За дискриминаторно понашање у школи доследно се примењују мере и санкције. За новопридошле ученике и запослене у школи (углавном; не увек) се примењују разрађени поступци прилагођавања на нову школску средину (саветодавни разговори наставника и ученика са ПП службом школе; увођење у посао нових наставника под менторством ПП службе). У школи се користе различите технике за превенцију и конструктивно решавање конфликта (радионице о ненасиљу и толеранцији које су реализоване са Ученичким парламентом и Вршњачким тимом за борбу против насиља, као и на часовима одељењског старешине ($\frac{3}{4}$ -75%) ученика тврди да у школи постоји јасно изражен негативан став према насиљу)

СТАНДАРД (5.2)

Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу.

Оствареност овог стандарда (5.2) мерена је присуством (одсуством) 4 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора две групе испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 5.2

5.2.1. Успех сваког појединца, групе или одељења прихвата се и промовише као лични успех и успех школе.

5.2.2. У школи се примењује интерни систем награђивања ученика и запослених за постигнуте резултате.

5.2.3. У школи се организују различите активности за ученике у којима свако има прилику да постигне резултат/успех

5.2.4. Ученици са сметњама у развоју и инвалидитетом учествују у различитим активностима установе.

Други стандард (5.2) је у већој мери остварен. Успех сваког појединца, групе или одељења прихвата се и промовише као лични успех и успех школе. Постигнућа ученика на такмичењима објављују се на ФБ страни школе; такође сваки појединачни успех ученика јавно се промовише и кроз Књигу обавештења свим разредима у школи. О успесима ученика дискутује се и у оквиру Одељенских већа, као и Наставничког већа. У школи се не примењује интерни систем награђивања ученика и запослених за постигнуте резултате. У школи се организују различите активности за ученике у којима свако има прилику да постигне резултат/успех (литерарни и [ликовни конкурси](#) расписани од стране школа, организација, локалне самоуправе и министарства, активности поводом обележавања разних празника... Ученици са сметњама у развоју не учествују у различитим активностима установе из простог разлога – нема их; (пре неколико година један слепи ученик, за време свог боравка у школи, активно је учествовао у различитим активностима школе).

СТАНДАРД (5.3)

У школи функционише систем заштите од насиља.

Оствареност овог стандарда (5.3) мерена је присуством (одсуством) 4 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора две групе испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 5.3

5.3.1. У школи је видљиво и јасно изражен негативан став према насиљу.

5.3.2. У школи функционише мрежа за решавање проблема насиља у складу са Протоколом о заштити деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама.

5.3.3. Школа организује активности за запослене у школи, ученике и родитеље, које су директно усмерене на превенцију насиља.

5.3.4. Школа организује посебне активности подршке и васпитни рад са ученицима који су укључени у насиље (који испољавају насилничко понашање, трпе га или су сведоци)..

Трећи стандард (5.3) је у потпуности остварен. У школи је видљиво и јасно изражен негативан став према насиљу. Са тиме се слаже и преко 75% анкетираних и родитеља и ученика. Унутар школе поједини делови су јасно обележени порукама против насиља (чинећи тзв. [Зид ненасиља](#)). Школа прати и анализира све случајеве појаве насилног понашања, и поступа у складу са Протоколом о заштити деце/ученика од насиља, злостављања и занемаривања у образовно-васпитним установама. Школа има разрађен програм заштите ученика од насиља, злостављања и занемаривања који је део Годишњег плана рада и Школског програма, као и плана Тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања. Школа организује активности за запослене у школи, ученике и родитеље, које су директно усмерене на превенцију насиља ([Дан ружичастих мајица](#), [Брижно биће](#)). Радионице усмерене на тему превенције насиља реализоване су са Ученичким парламентом, Вршњачким тимом за превенцију насиља, као и на часовима одељенске заједнице. У сарадњи са МУП – ом реализоване су радионице и предавања за ученике и наставнике, током читаве школске године. Школа организује посебне активности подршке и васпитни рад са ученицима који су укључени у насиље (који испољавају насилничко понашање, трпе га или су сведоци).

СТАНДАРД (5.4)

У школи је развијена сарадња на свим нивоима

Оствареност овог стандарда (5.4) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора две групе испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 5.4

5.4.1. У школи је организована сарадња стручних и саветодавних органа.

5.4.2. Школа пружа подршку раду ученичког парламента и другим ученичким тимовима.

5.4.3. У школи се подржавају иницијативе и педагошке аутономије наставника и стручних сарадника.

5.4.4. Родитељи активно учествују у животу и раду школе.

5.4.5. Наставници, ученици и родитељи организују заједничке активности у циљу јачања осећања припадности школи.

Четврти стандард (5.4) је делимично остварен. У школи је организована сарадња стручних и саветодавних органа. Школа пружа подршку раду ученичког парламента, раду Вршњачког тима за заштиту од насиља, злостављања и занемаривања и другим ученичким акцијама/тимовима. У школи се не подржавају у довољној мери иницијативе и педагошке аутономије наставника и стручних сарадника. Родитељи учествују у животу и раду школе путем индивидуалних разговора, родитељских састанака, Дана отворених врата, Савета родитеља, Родитељи нису у довољној мери укључени у рад појединих тимова у школи. Наставници, ученици и родитељи не организују довољан број заједничких активности у циљу јачања осећања припадности школи.

СТАНДАРД (5.5)

Школа је центар иновација и васпитно-образовне изузетности.

Оствареност овог стандарда (5.5) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора две групе испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 5.5

5.5.1. Школа је препознатљива као центар иновација и васпитно-образовне изузетности у широј и ужој локалној и стручној заједници.

5.5.2. Наставници континуирано преиспитују сопствену васпитно-образовну праксу, мењају је и унапређују.

5.5.3. Наставници нова сазнања и искуства размењују са другим колегама у установи и ван ње.

5.5.4. Резултати успостављеног система тимског рада и партнерских односа на свим нивоима школе представљају примере добре праксе.

5.5.5. Школа развија иновативну праксу и нова образовна решења на основу акционих истраживања

Пети стандард (5.5) је у мањој мери остварен. Школа није препознатљива као центар иновација и васпитно-образовне изузетности у широј и ужој локалној и стручној заједници. Потребно је да наставници континуирано преиспитују сопствену васпитно-образовну праксу, мењају је и унапређују; у већој мери користе другачије и модерније облике рада. И даље је, нажалост, доминантан облик рада је фронтална настава. Наставници нова сазнања и искуства размењују са другим колегама у установи и ван ње али се она слабо примењује у пракси. Тимски рад у школи пре је изузетак него правило. Потребно је да школа развија иновативну праксу и нова образовна решења, да примењује модерније и иновативније облике рада како би се у већој мери задовољиле образовне потребе ученика. Употреба нових технологија је, такође, пре изузетак него правило. Потребно је спровести више акционих истраживања у школи.

Завршни коментар – област ЕТОС

Дату област квалитета рада (Етос) описују 5 стандарда (стандарди су искази о квалитетној пракси или условима у којима она може бити остварена и исказују се преко индикатора - мерљивих компоненти стандарда).

- ❖ Успостављени су добри међуљудски односи.
- ❖ Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу.
- ❖ У школи функционише систем заштите од насиља.
- ❖ У школи је развијена сарадња на свим нивоима.
- ❖ Школа је центар иновација и васпитно-образовне изузетности.

Од 5 стандарда који описују област квалитета рада – ЕТОС само је један стандард (5.3. У школи функционише систем заштите од насиља) у потпуности остварен.

Два стандарда (Успостављени су добри међуљудски односи) и (Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу) су у већој мери остварена.

Када је стандард 5.1. (Успостављени су добри међуљудски односи). у питању – Иако у школи постоји доследно поштовање норми којима је регулисано понашање и одговорност свих те се за дискриминаторно понашање у школи доследно примењују мере и санкције. У школи се користе различите технике за превенцију и конструктивно решавање конфликта. Оно што недостаје је примена (доследна) разрађених поступака прилагођавања на нову школску средину за новопридошле ученике и запослене у школи.

Стандард 5.2 (Резултати ученика и наставника се подржавају и промовишу) такође је у већој мери остварен. Успех сваког појединца, групе или одељења прихвата се и промовише као лични успех и успех школе. Оно што недостаје је непостојање (па самим тим и непримена) интерног система награђивања ученика и запослених за постигнуте резултате.

Стандард 5.4 (У школи је развијена сарадња на свим нивоима) је, такође, у већој мери оставрен. Оно што недостаје (за потпуну оствареност овог стандарда) је што би родитељи требало у већој мери да буду укључени у рад појединих тимова у школи (нпр. Тим за ЗНЗЗ). Наставници, ученици и родитељи не организују довољан број заједничких активности у циљу јачања осећања припадности школи.

И на крају последњи стандард 5.5. (Школа је центар иновација и васпитно-образовне изузетности) је у већој мери неостварен стандард. Потребно је да наставници континуирано преиспитују сопствену васпитно-образовну праксу, мењају је и унапређују; у већој мери користе другачије и модерније облике рада како би школа била препозната као центар иновација и васпитно-образовне изузетности.

Предлог мера за побољшање (односи се на целу област ЕТОС):

1. Разрађени и јасно дефинисани поступци прилагођавања за новопридошле ученике и наставнике
2. Увођење интерног система награђивања за успешне појединце

3. Већа укљученост родитеља како у школске тимове тако и у ваннаставне активности и акције које организује школа у циљу јачања осећања припадности школи
4. Увођење и примена нових метода рада (ефикасније организационе форме - рад у малим групама, индивидуални рад, радионичарски рад),

ДОДАТАК – упитници коришћени у истраживању

1	2	3	4			
нетачно/ није присутно	у мањој мери тачно/ присутно	у већој мери тачно/присутно	тачно/присутно у потпуности			
УПИТНИК ЗА РОДИТЕЉЕ (ЕТОС)			1	2	3	4
1. Упознат/а сам са правилима понашања и кућним редом у школи.			1,8	11,6	33,8	52,8
2. Школа подстиче и отворена је за сарадњу с родитељима (путем индивидуалних разговора, родитељских састанака, дана отворених врата, предавања за родитеље, радионица за родитеље...)			3,2	15,1	29,6	52,1
3. Понашање наставника у школи међусобно и у односу са ученицима је уз уважавање.			4	15,9	46,8	33,3
4. Школа организује активности за запослене у школи, ученике и родитеље, које су директно усмерене на превенцију насиља			16,2	35,6	37,2	11
5. У школи је видљиво и јасно изражен негативан став према насиљу			5,9	19,1	36,6	38,4
6. Родитељи активно учествују у животу и раду школе			13,1	38,4	30,9	17,6
7. Родитељи, ученици и наставници организују заједничке активности			24,6	39,6	23,6	12,2
УПИТНИК ЗА УЧЕНИКЕ (ЕТОС)			ДА		НЕ	
1. У школи постоје дефинисана правила понашања.			88		12	
2. У школи је видљиво и јасно изражен негативан став према насиљу.			74,7		25,3	
3. У школи се организују различите активности за ученике у којима свако има прилику да постигне резултат/успех.			84,4		15,6	
4. Школа организује активности које су усмерене на превенцију насиља.			60,8		31,2	
5. У школи постоје Ученички парламент и Тим за превенцију вршњачког насиља.			80,5		19,5	
6. Заједно са родитељима и наставницима ученици организују заједничке активности.			42,5		57,5	

416 родитеља

360 ученика (индекси одељења – 1,3,4,5)

(82 ученика петог разреда, 108 ученика шестог разреда,
89 ученика седмог разреда, 81 ученик осмог разреда)

6. ОБЛАСТ

ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ, УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ И МАТЕРИЈАЛНИМ РЕСУРСИМА

Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима, као једна од области вредовања квалитета рада установе, огледа се у мерљивом приказу функционисања система за праћење и вредновање квалитета рада, мерљивом приказу руковођења (да ли је руковођење директора у функцији унапређивања рада школе?), функционалном коришћењу и материјално-техничких ресурса и људских ресурса.

У овој области самовредновања – Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима – следећих 5 стандарда су дати као аспекти који описују дату област квалитета рада:

6.1.	Руковођење директора је у функцији унапређивање рада школе.
6.2.	У школи функционише систем за праћење и вредновање квалитета рада
6.3.	Лидерско деловање директора омогућава развој школе.
6.4.	Људски ресурси су у функцији квалитета рада школе.
6.5.	Материјално-технички ресурси користе се функционално.
6.6.	Школа подржава иницијативу и развија предузетнички дух.

Извори доказа за област:

Организација рада школе, управљање људским и материјалним ресурсима:

Технике	Инструменти
1. Анализирање документације	Извештаји и записници о раду актива, тимова, већа, педагошког колегијума, сајт школе, Годишњи план рада школе за школску 2020/2021, план посете часовима, извештај о посећеним часовима, извештај о примени „Селфи“ инструмената, Извештај о самовредновању за 2017, записници Наставничког већа, записници Савета родитеља,
2. Посматрање	скала процене за наставнике

➤ План за самовредновање

- ✓ **Време реализације:** школска 2021/ 2022. година
- ✓ **Инструменти:** креиран упитник (скала процене) за једну групу испитаника наставници (52 наставника попунило је скалу процене)

СТАНДАРД (6.1)

Руковођење директора је у функцији унапређивање рада школе.

Оствареност овог стандарда (6.1) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 6.1

6.1.1. Постоји јасна организациона структура са дефинисаним процедурама и носиоцима одговорности.

6.1.2. Формирана су стручна тела и тимови у складу са потребама школа и компетенцијама запослених.

6.1.3. Директор прати делотворност рада стручних тимова и доприноси квалитету њиховог рада.

6.1.4. Директор обезбеђује услове да запослени, ученички парламент и савет родитеља активно учествују у доношењу одлука у циљу унапређења рада школе.

6.1.5. Директор користи различите механизме за мотивисање запослених.

Први стандард (6.1) Руковођење директора је у функцији унапређивање рада школе је стандард који је делимично остварен. Школа поседује јасну организациону структуру са дефинисаним процедурама и носиоцима одговорности. У школи постоје стручна већа, тимови (више њих само на папиру) и активи, који су формиран у складу са потребама школе и у чијем раду активно учествује директор школе. У раду актива и тимова школе поред запослених у школи, нису у довољној мери укључени и представници родитеља, Ученичког парламента и Школског одбора, ради давања предлога и доношења одлука, а у циљу унапређења рада школе.

СТАНДАРД (6.2)

У школи функционише систем за праћење и вредновање квалитета рада

Оствареност овог стандарда (6.2) мерена је присуством (одсуством) 6 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 6.2

6.2.1. Директор редовно остварује инструктивни увид и надзор у образовно-васпитни рад.

6.2.2. Стручни сарадници и наставници у звању прате и вреднују образовно-васпитни рад и предлажу мере за побољшање квалитета рада.

6.2.3. Тим за самовредновање остварује самовредновање рада школе у функцији унапређивања квалитета

6.2.4. У школи се користе подаци из јединственог информационог система просвете за вредновање и унапређивање рада школе.

6.2.5. Директор ствара услове за континуирано праћење и вредновање дигиталне зрелости школе.

6.2.6. Директор предузима мере за унапређење образовно-васпитног рада на основу резултата праћења и вредновања.

Други стандард (6.2) У школи функционише систем за праћење и вредновање квалитета рада. Овај стандард је делимично остварен. Директор редовно остварује увид и надзор у образовно – васпитни рад, путем индивидуалних разговора са запосленима и кроз посету часовима, увидом у електронски дневник. Стручни сарадници прате и вреднују образовно – васпитни рад на основу области квалитета рада школе и предлажу мере за побољшање квалитета рада школе, путем саветодавних разговора са наставницима, кроз посету часовима, обавештавањем запослених о стручном усавршавању и свим актуелностима везаним за образовно - васпитни рад, увидом у годишње и оперативне планове, као и припреме наставника за час, иоп и планове индивидуализације. Оно што недостаје су мини-истраживања која би требало да допринесу побољшању квалитета наставе. Тим за самовредновање остварује самовредновање рада школе. Директор ствара услове за континуирано праћење и вредновање дигиталне зрелости школе. У току школске 2020/2021. примењени су „Селфи“ инструменти у циљу процене дигиталне зрелости

школе. Директор предузима мере за унапређење образовно вапитног рада, обезбеђивањем бољих услова за рад (набавка и опремање рачунарима; набавка савремених наставних средстава – паметна табла, побољшањем материјалних услова за рад).

СТАНДАРД (6.3)

Лидерско деловање директора омогућава развој школе.

Оствареност овог стандарда (6.3) мерена је присуством (одсуством) 4 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 6.3

6.3.1. Директор својом посвећеношћу послу и понашањем даје пример другима.

6.3.2. Директор показује отвореност за промене и подстиче иновације.

6.3.3. Директор промовише вредности учења и развија школу као заједницу целоживотног учења.

6.3.4. Директор планира лични професионални развој на основу резултата спољашњег вредновања и самовредновања свог рада.

Трећи стандард (6.3) Лидерско деловање директора омогућава развој школе је у потпуности остварен стандард. Директор својом посвећеношћу послу и понашањем даје пример другима, показује отвореност за промене и подстиче иновације, промовише школу као заједницу целоживотног учења (учешће на такмичењима и у различитим манифестацијама). Директор планира лични професионални развој, на основу самовредновања свог рада. Његов план стручног усавршавања је саставни део плана стручног усавршавања запослених у школи.

СТАНДАРД (6.4)

Људски ресурси су у функцији квалитета рада школе.

Оствареност овог стандарда (6.4) мерена је присуством (одсуством) 4 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 6.4

6.4.1. Директор подстиче професионални развој запослених и обезбеђује услове за његово остваривање у складу са могућностима школе.

6.4.2. Запослени на основу резултата спољашњег вредновања и самовредновања планирају и унапређују професионално деловање.

6.4.3. Наставници, наставници са звањем и стручне службе сарадњом унутар школе и умрежавањем између школа вреднују и унапређују наставу и учење.

6.4.4. Запослени примењују новостечена знања из области у којима су се усавршавали.

Четврти стандард (6.4) Људски ресурси су у функцији квалитета рада школе је делимично остварен. Свакако да директор подстиче професионални развој запослених и обезбеђује услове за његово остваривање (велики број обука одржаних у самој школи; велики број бесплатних обука...). Други индикатор који указује на овај стандард није присутан (нису нађени докази о његовом присуству). Унапређивање и планирање обука запослених не одвија се на основу потреба (на које указују самовредновање школе) већ искључиво на основу могућности/доступности разних врста обука (по принципу дај шта даш – доказ - извештај о стручном усавршавању запослених који је део Извештаја о раду школе) а не на основу стварних потреба школе. Даље, наставници, наставници са звањем и стручне службе сарадњом унутар школе и умрежавањем између школа вреднују и унапређују наставу и учење (не у довољној мери – како ће показати резултати Селфи упитника – Област Педагогија – примена у учионици). Такође је спорно (није доказано) присуство и последњег индикатора који указује на овај стандард (Људски ресурси су у функцији квалитета рада школе). Општи је утисак (а то се види и по Сефи упитнику; област Педагогија – примена у учионици а који се односи на примену дигиталних технологија у учионици; кроз унапређивање и иновирање наставе и учења) да запослени у недовољној мери примењују новостечена знања из области у којима су се усавршавали (релативно ниске оцене за целу област Педагогија у учионици).

СТАНДАРД (6.5)

Материјално-технички ресурси користе се функционално.

Оствареност овог стандарда (6.5) мерена је присуством (одсуством) 3 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 6.5

6.5.1. Директор обезбеђује оптимално коришћење материјално-техничких ресурса.

6.5.2. Наставници континуирано користе наставна средства у циљу побољшања квалитета наставе.

6.5.3. Материјално-технички ресурси ван школе (културне и научне институције, историјски локалитети, научне институције, привредне и друге организације и сл.) користе се у функцији наставе и учења.

Пети стандард (6.5) Материјално-технички ресурси користе се функционално је у већој мери остварен стандард. Директор (у складу са могућностима школе) обезбеђује оптимално коришћење материјално-техничких ресурса. Као што је већ више пута напоменуто наставници у недовољној мери користе наставна средства у циљу побољшања квалитета наставе. Материјално-технички ресурси ван школе (културне и научне институције, историјски локалитети, научне институције, привредне и друге организације и сл.) користе се у функцији наставе и учења (али више као израз индивидуалних напора појединих наставника него као устаљена пракса).

СТАНДАРД (6.6)

Школа подржава иницијативу и развија предузетнички дух.

Оствареност овог стандарда (6.6) мерена је присуством (одсуством) 5 индикатора који указују на дати стандард, као и на основу детаљне анализе расположиве документације, као и одговора испитаника у истраживању.

Индикатори који указују на оствареност стандарда 6.6

6.6.1. Директор развија сарадњу и мрежу са другим установама, привредним и непривредним организацијама и локалном заједницом у циљу развијања предузетничких компетенција ученика.

6.6.2. У школи се подржава реализација пројеката којима се развијају опште и међупредметне компетенције.

6.6.3. Школа кроз школске пројекте развија предузимљивост, оријентацију ка предузетништву и предузетничке компетенције ученика и наставника.

6.6.4. Школа укључује ученике и родитеље у конкретне активности у кључним областима квалитета.

6.6.5. Директор развија међународну сарадњу и пројекте усмерене на развој кључних компетенција за целоживотно учење ученика и наставника.

Шести стандард (6.6) Школа подржава иницијативу и развија предузетнички дух делимично је остварен. Директор (углавном) развија сарадњу са другим школама, локалном заједницом, разним организацијама, а све у циљу развијања предузетничких компетенција ученика. Школа кроз школске пројекте развија предузимљивост, оријентацију ка предузетништву и предузетничке компетенције ученика и наставника, укључује ученик и родитеље у конкретне активности у кључним областима квалитета. Потребно је реализовати више пројекта којима се подржавају и развијају опште и међупредметне компетенције

Предлог мера за побољшање (односи се на целу област ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ, УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ И МАТЕРИЈАЛНИМ РЕСУРСИМА):

1. Планирање обука запослених у складу са Извештајем о самовредновању
2. Већи број акционих истраживања усмерених на побољшање квалитета наставе
3. Оснаживање наставника за примену дигиталних технологија у учионици
4. Оснаживање наставника за примену новостечених знања из области у којима су се усавршавали
5. Већи број пројеката којима се подржавају и развијају опште и међупредметне компетенције

ДОДАТАК – упитници коришћени у истраживању

1	2	3	4
нетачно/ није присутно	у мањој мери тачно/ присутно	у већој мери тачно/присутно	тачно/присутно у потпуности

СКАЛА ПРОЦЕНЕ ЗА НАСТАВНИКЕ И ЗАПОСЛЕНЕ				
ОРГАНИЗАЦИЈА РАДА ШКОЛЕ, УПРАВЉАЊЕ ЉУДСКИМ И МАТЕРИЈАЛНИМ РЕСУРСИМА	1	2	3	4
1. Директор прати делотворност рада стручних тимова и доприноси квалитету њиховог рада	9,6	3,9	32,7	53,8
2. Директор обезбеђује услове да запослени, ученички парламент и савет родитеља активно учествују у доношењу одлука у циљу унапређења рада школе.	5	6,5	21,2	67,3
3. Директор користи разне механизме за мотивисање запослених.	11,5	17,4	26,9	44,2
4. Директор редовно остварује инструктивни увид и надзор у образовно-васпитни рад.	7,7	13,5	34,6	44,2
5. Стручни сарадници и наставници у звању прате и вреднују образовно-васпитни рад и предлажу мере за побољшање квалитета рада.	5,7	13,5	40,4	40,4
6. Тим за самовредновање остварује самовредновање рада школе у функцији унапређивања квалитета.	7,7	9,6	30,8	51,9
7. Директор ствара услове за континуирано праћење и вредновање дигиталне зрелости школе.	3,9	11,5	19,2	65,4
8. Директор предузима мере за унапређење образовно-васпитног рада на основу резултата праћења и вредновања.	7,7	13,5	19,2	59,6
9. Директор својом посвећеношћу послу и понашањем даје пример другима.	9,6	3,9	19,2	67,3
10. Директор показује отвореност за промене и подстиче иновације.	3,8	9,6	21,2	65,4
11. Директор промовише вредност учења и развија школу као заједницу целоживотног учења.	3,9	11,5	26,9	57,7
12. Директор планира лични професионални развој на основу резултата спољашњег вредновања и самовредновања свог рада.	6	7,4	30,8	55,8
13. Директор обезбеђује оптимално коришћење материјално-техничких ресурса.	3,9	11,5	30,8	53,8
14. Директор развија сарадњу и мрежу са другим установама, привредним и непривредним организацијама и локалном заједницом у циљу развијања предузетничких компетенција ученика.	2	15,4	28,8	53,8

Извештај саставио: Максимовић Александар, психолог школе